

Forældreindflydelse og forældrenes medvirken i kommunale og selvejende daginstitutioner

- et undersøgelse blandt formænd for forældrebestyrelser

Forældrenes Landsforening – FOLA

FOA–Fag og Arbejde

Juni 2013

FOLA

FOA
FAG OG ARBEJDE

BUREAU
2000
ANALYSER JOURNALISTIK

Forældreindflydelse og forældrenes medvirken i kommunale og selvejende daginstitutioner

Undersøgelsen er udført under ledelse af seniorkonsulent Niels Glavind, Bureau 2000.

Desuden har Susanne Pade og Kathrina Martinsen, Bureau 2000, medvirket. Undersøgelsen er udført på bestilling af

FOA – Fag og Arbejde

Henvendelser:

Tlf.: 46 97 26 26

www.foa.dk

Forældrenes Landsforening - FOLA

Henvendelser:

Tlf.: 70205154

www.fola.dk

Henvendelser vedr. undersøgelsens tekniske indhold til:

Bureau 2000

Tlf.: 44 66 22 64.

www.bureau2000.dk

Copyright: Bureau 2000

EAN: 9788790771560

Indhold

Forord	5
1. Hovedresultater.....	7
1.1. Metode og målgruppe.....	7
1.2. Indflydelse	8
1.3. Samtaler om det enkelte barn.....	10
1.4. Tilfredshed.....	11
1.5. Mad.....	12
1.6. Ekstrabetaling og medvirken	13
2. Forældreindflydelsens organisering.....	15
3. Forældrenes indflydelse	20
4. Det kommunale tilsyn.....	28
5. Forældrenævn for hele kommunen	30
6. Samtaler om det enkelte barn.....	32
7. Tilfredshed med daginstitutionen	34
8. Introduktion til bestyrelsesarbejde	37
9. Mad.....	38
10. Ekstrabetaling.....	43
11. Forældrenes medvirken	45
12. Metode	50
Bilag 1. Kommentarer om indflydelse	52
Bilag 2. Kommentarer om kvalitet.....	65

Forord

Langt de fleste forældre slutter op om deres daginstitution. Det fremgår klart af denne undersøgelse, som bygger på en rundspørge til formændene for alle landets forældrebestyrelser. I en tid, hvor der tales meget om at fremme frivilligt arbejde, er det bemærkelsesværdigt, som det fremgår af undersøgelsen, at det store flertal af daginstitutioner alle i dag nyder godt af forældrenes arbejdskraft. Måske også ud over, hvad der er rimeligt, når man tager den høje forældrebetaling og børnefamiliernes travle hverdag i betragtning.

Undersøgelsen viser også, at der overvejende er tilfredshed med det arbejde, de ansatte udfører med børnene. Derimod er der utilfredshed med personalenormeringen. Det kan ikke undre på baggrund af de forringelser børnene har været udsat for gennem de senere år.

Når man ser på forældrenes engagement er det imidlertid slående, hvor mange steder, forældrene mangler reel indflydelse. Det gælder både i forhold til institution og kommune, og det gælder i forhold til eget barn, hvor man i de fleste institutioner må undvære regelmæssige samtaler med medarbejderne om éns eget barn. Det skal understreges, at forholdene, når det gælder indflydelse, er vidt forskellige fra institution til institution og fra kommune til kommune.

Det er noget, der må rettes op på. Hvis vi vil styrke den læring og udvikling, der sker i daginstitutionerne, må det ske i et samarbejde mellem medarbejdere og forældre. Det er helt uforståeligt, at denne erkendelse ikke er slået bedre igennem.

Undersøgelsen er resultat af et samarbejde mellem Forældrenes Landsforening - FOLA og FOA og er gennemført af Bureau 2000. Vi vil gerne takke de mange ledere og formænd, som har medvirket til en god undersøgelse gennem deres besvarelser og kommentarer.

Dorthe Boe Danbjørg
Næstformand – Forældrenes Landsforening - FOLA

Jakob Sølvhøj
Formand – pædagogisk sektor
FOA - Fag og Arbejde

1. Hovedresultater

1.1. Metode og målgruppe

Denne rapport er et led i den undersøgelse, Bureau 2000 udfører for FOA – Fag og Arbejde og Forældrenes Landsforening – FOLA omkring daginstitutionernes hverdag og kvalitet. Her er tidligere offentliggjort undersøgelsen ”Daginstitutionernes hverdag 2013”.

Denne delundersøgelse drejer sig om forældrenes indflydelse via forældrebestyrelserne og om forældrenes medvirken og eventuelle ekstrabetaling i forhold til aktiviteter i institutionens dagligdag.

En anmodning om deltagelse i undersøgelsen er udsendt til ledere af områdeinstitutioner, lokale daginstitutioner, der er med i en områdeinstitution, og daginstitutioner, der er selvstændige enheder. Det bemærkes, at betegnelsen ”områdeinstitution” også omfatter de ”klynger”, man fx finder i Københavns kommune. Lederne har givet anmodningen om deltagelse videre til formanden for forældrebestyrelsen i den pågældende institution¹.

Der er udsendt 3170 invitationer til kommunale og selvejende institutioner og indkommet 956 udfyldte spørgeskemaer, hvilket svarer til, at 30 pct. har svaret. Det er Bureau 2000s opfattelse, at undersøgelsen giver et pålideligt billede af forældrebestyrelsernes arbejde, sådan som dette vurderes af formændene.

Når det gælder spørgsmål om holdninger og vurderinger, må det fra starten understreges, at man ikke med sikkerhed kan sige, om undersøgelsen ville give de samme resultater, hvis man spurgte de ”menige” forældre. Alt andet lige kan man nok forvente, at formændene for forældrebestyrelserne i høj grad vil identificere sig med de institutioner, de føler sig medansvarlige for.

Hertil kommer, at forældres udsagn om fx kvaliteten i deres børns liv har en særlig karakter og dermed ikke uden videre kan sammenlignes med andre undersøgelser af brugertilfredshed.

Hvis man spørger en forbruger, om hun er tilfreds med sin støvsuger, vil det normalt ikke udløse det store følelsesregister at sige, at støvsugeren er dårlig. Det er støvsugerfabrikkens ansvar, og man kan bare købe en anden.

Hvis man derimod spørger om, hvordan éns barn har det i hverdagen, vil ethvert forældresvar være præget af forældrenes håb om, at barnet har det godt, når man som ansvarlig forælder overlader det til andre. Derfor kan et udsagn om, at man fx er ”overvejende enig” i, at der er god kvalitet, i virkeligheden godt afspejle en vis tvivl om, hvorvidt det er godt nok.

¹ Eller til bestyrelsesformanden, hvis det er en selvejende institution med forældreflertal i bestyrelsen.

FORÆLDREINDFLYDELSE OG FORÆLDREMEDVIRKEN I DAGINSTITUTIONER

Det betyder ikke, at besvarelsene er værdiløse. De må blot ikke overfortolkes eller tages som udtryk for et absolut kvalitetsmål.

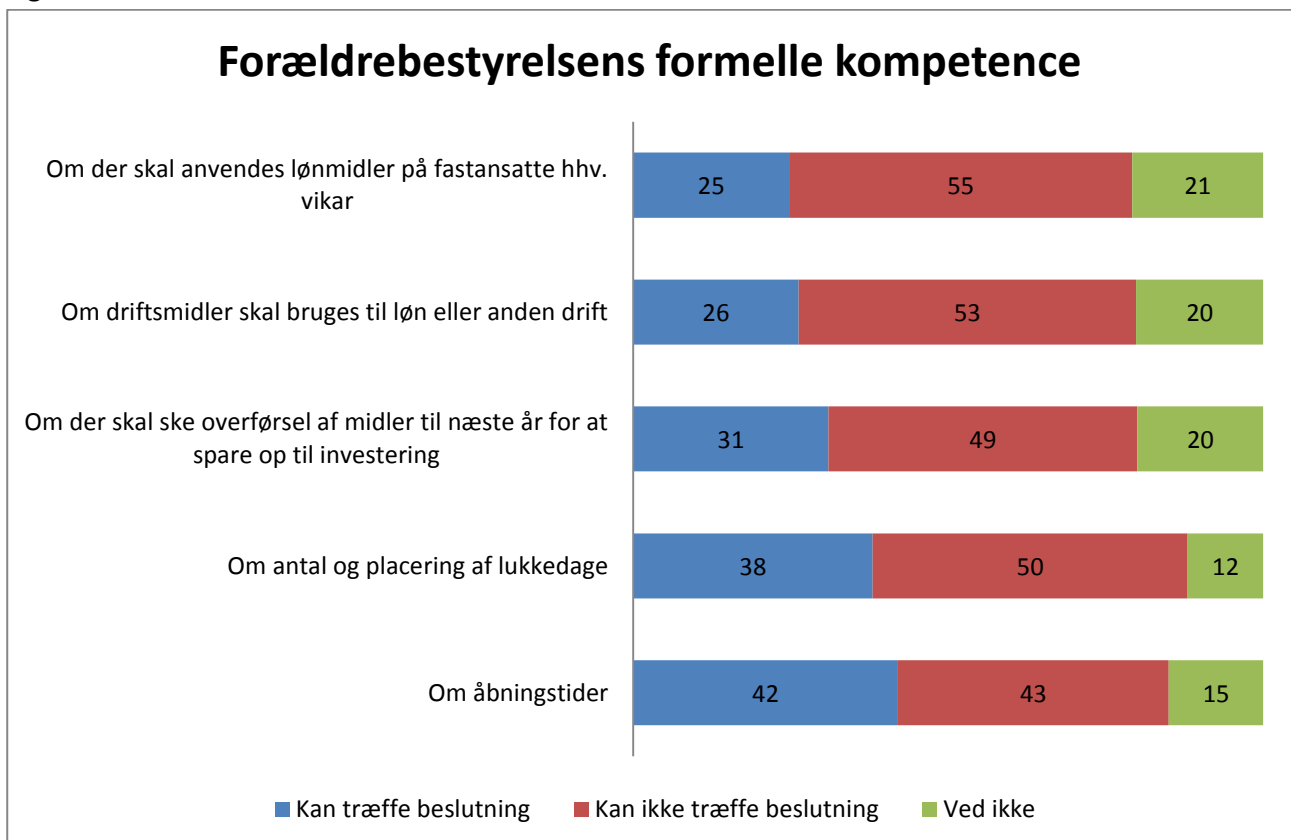
Svarpersonerne fordeler sig således:

- 22 pct. repræsenterer en forældrebestyrelse for en områdeinstitution
- 30 pct. repræsenterer en forældrebestyrelse for en kommunal institution, der ikke er med i en områdeinstitution
- 15 pct. repræsenterer en forældrebestyrelse i en selvejende institution med både bestyrelse og forældrebestyrelse
- 4 pct. repræsenterer bestyrelsen for en selvejende institution, hvor forældrene har flertal i bestyrelsen
- 29 pct. repræsenterer lokale forældreråd under en områdeinstitution

1.2. Indflydelse

Figur 1 viser hvilken formel kompetence, forældrebestyrelserne har.

Figur 1

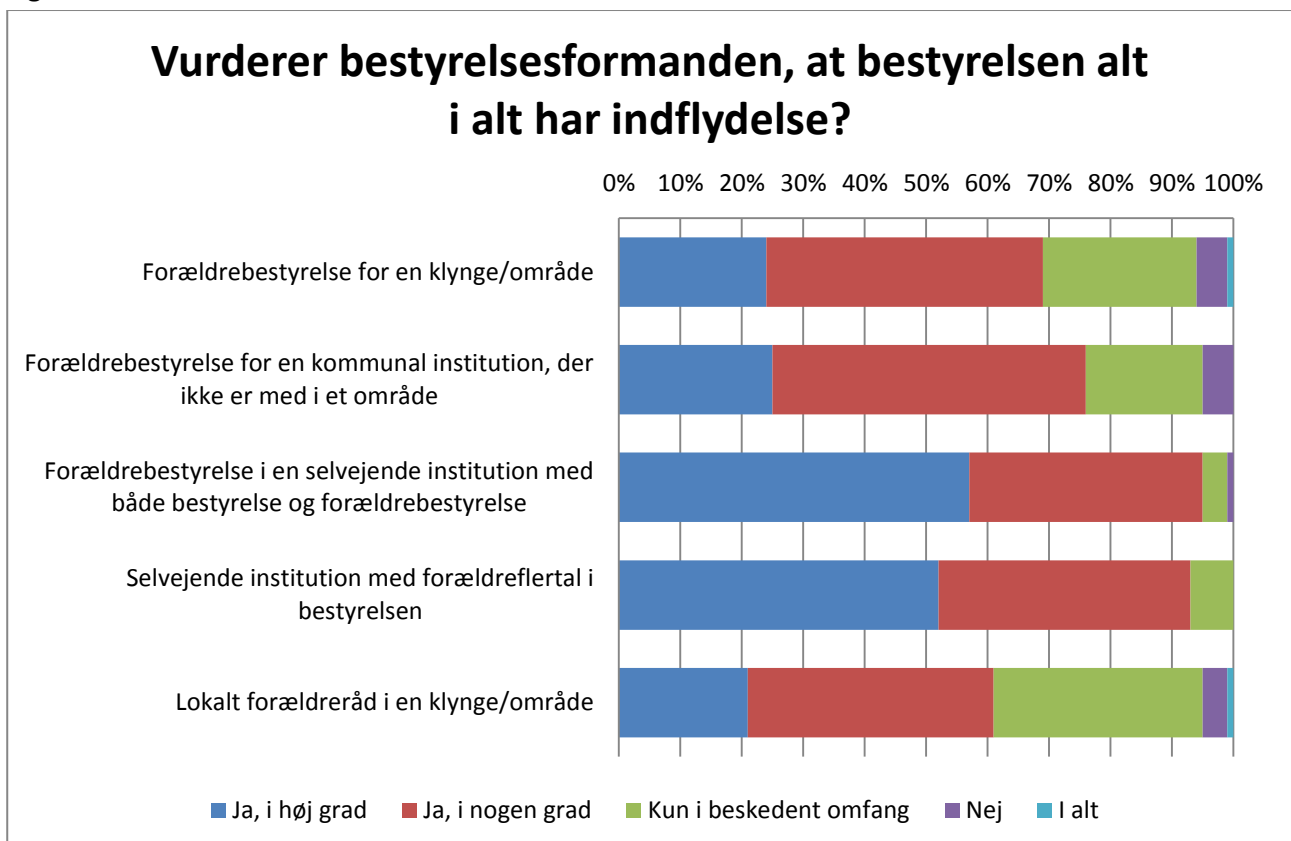
Forældrenes formelle indflydelse varierer afhængig af institutionsform og -struktur. De fleste forældreråd i lokalinstitutioner under en områdeinstitution har begrænset formel indflydelse.

68 pct. af svarpersonerne oplyser, at forældrerepræsentanterne er med til ansættelsessamtaler, når der skal ansættes fast personale. Den endelige beslutning om ansættelse træffes dog de fleste steder af andre.

Ser man på det kommunale tilsyn, er der omkring en tredjedel af svarpersonerne, der har oplevet, at der er blevet udarbejdet en tilsynsrapport, og at institutionen har fået den til drøftelse.

Svarpersonerne er blevet bedt om deres vurdering af den faktiske indflydelse på en række enkeltområder og af, hvilken indflydelse, de oplever alt i alt. Dette fremgår af Figur 2.

Figur 2

Omkring 300 svarpersoner har benyttet muligheden for at skrive supplerende kommentarer omkring forældreindflydelse. En del af disse gengives i Bilag 1. Disse kommentarer er med til at give et mere nuanceret billede af forældreindflydelsen.

Det fremgår først og fremmest, at forældrerepræsentanternes oplevelse af at have indflydelse er meget forskellig. En del steder føler man sig sat helt uden for indflydelse af leder og/eller kommune. Andre steder oplever man et tæt samarbejde.

Det fremgår også, at forældreindflydelsen er mindst i kommunale institutioner. Især områdeledelse vurderes af mange som et tilbageskridt i forhold til forældreindflydelse.

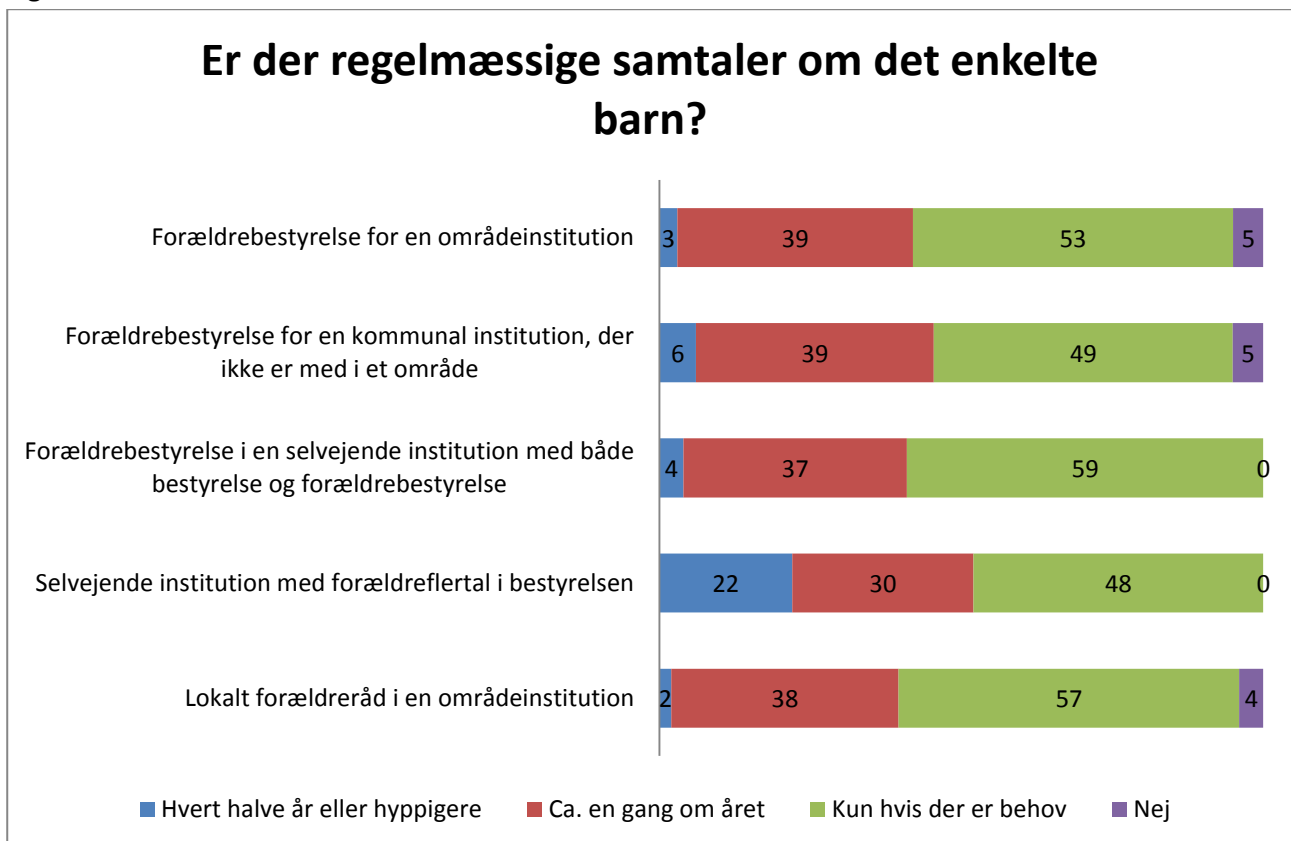
23 pct. af forældrebestyrelsesformændene har været på kurser i dette arbejde. Blandt de, der ikke har været på kursus, kunne 58 pct. godt tænke sig et sådant tilbud.

Nogle steder har man et fælles forældrenævn eller lignende for forældrebestyrelserne i kommunen, men langt de fleste svarpersoner er enten er uvidende om, hvorvidt der er et fælles forældrenævn – eller ved, at det ikke findes. 29 pct. ved, at der er en fælles repræsentation, men kun 12 pct. af alle svarpersoner vurderer, at det ”i høj grad” eller ”i nogen grad” har indflydelse. Eftersom det er *formændene* for de lokale forældrebestyrelser, der udtaler sig, må konklusionen blive, at forældrenævnene sjældent udøver en synlig indflydelse.

1.3. Samtaler om det enkelte barn

Langt de fleste steder er der samtaler med forældrene om det enkelte barn, når de begynder i institutionen, og når det forlader institutionen igen. Men derudover er det kun et mindretal af institutionerne, der tilbyder regelmæssige forældresamtaler. Figur 3 belyser dette.

Figur 3

Det ses, at regelmæssige forældresamtaler er mindst udbredt i områdeinstitutioner.

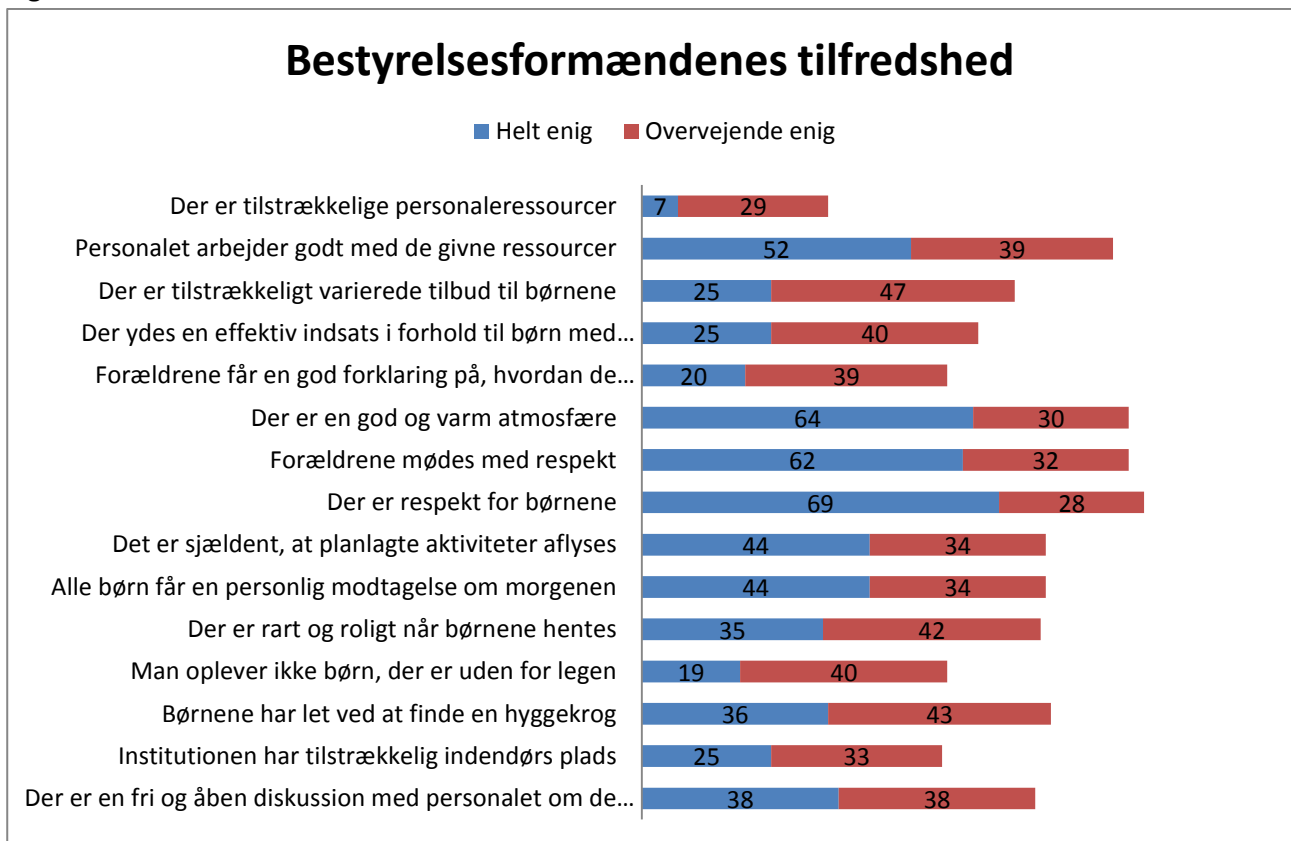
1.4. Tilfredshed

Som det fremgår af Figur 4 er de fleste svarpersoner enige eller meget enige i en række udsagn, der peger i retning af god kvalitet. Dette gælder dog ikke personalenormeringen, hvor de fleste er utilfredse.

125 svarpersoner har benyttet muligheden for at komme med uddybende kommentarer om, hvordan de oplever kvaliteten i daginstitutionen. I Bilag 2 er udvalgt 87 karakteristiske kommentarer. Mange kommentarer følger modellen: Personalet arbejder godt, men vilkårene er for dårlige.

På alle parametre er der en tydelig tendens til, at forældrerepræsentanterne er mest negative over for kvaliteten i områdeinstitutioner og i de tilknyttede lokalinstitutioner.

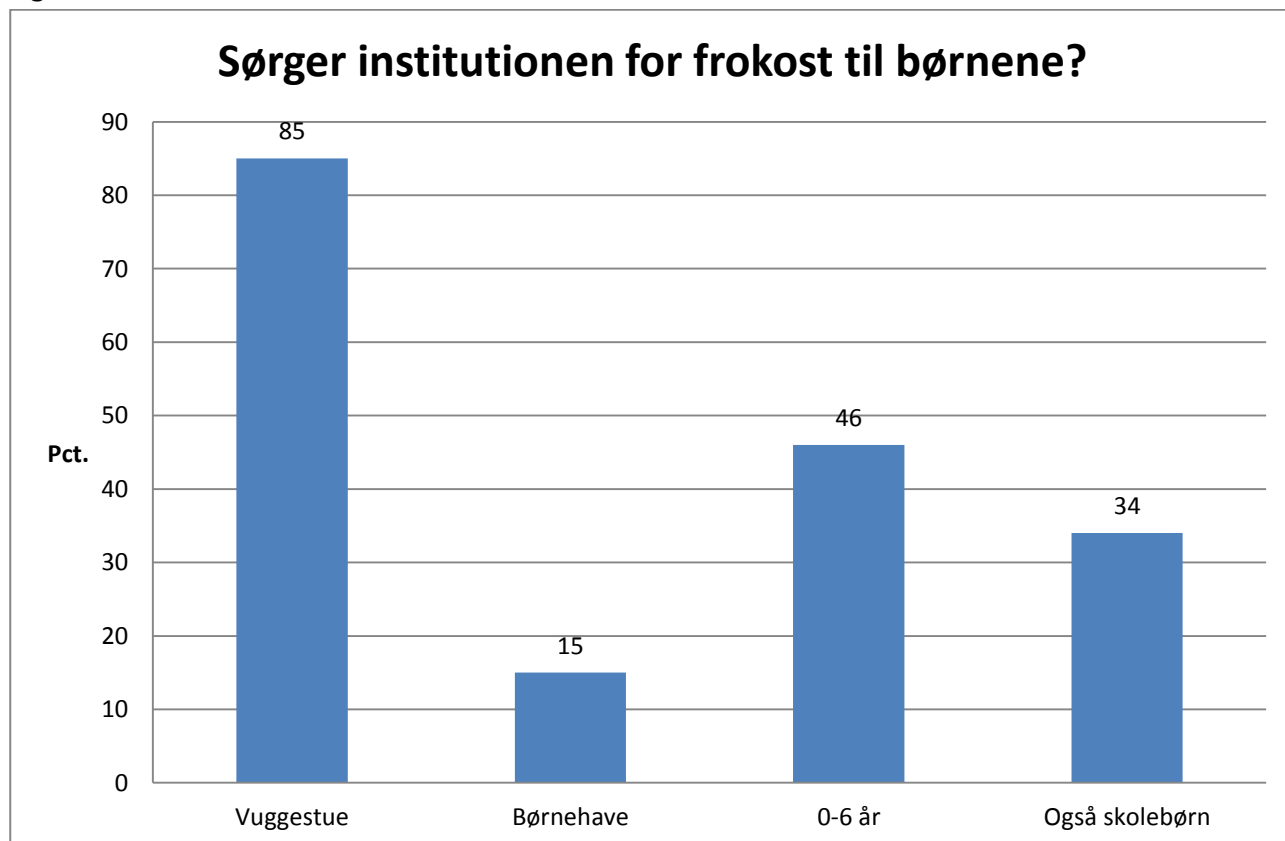
Figur 4

1.5. Mad

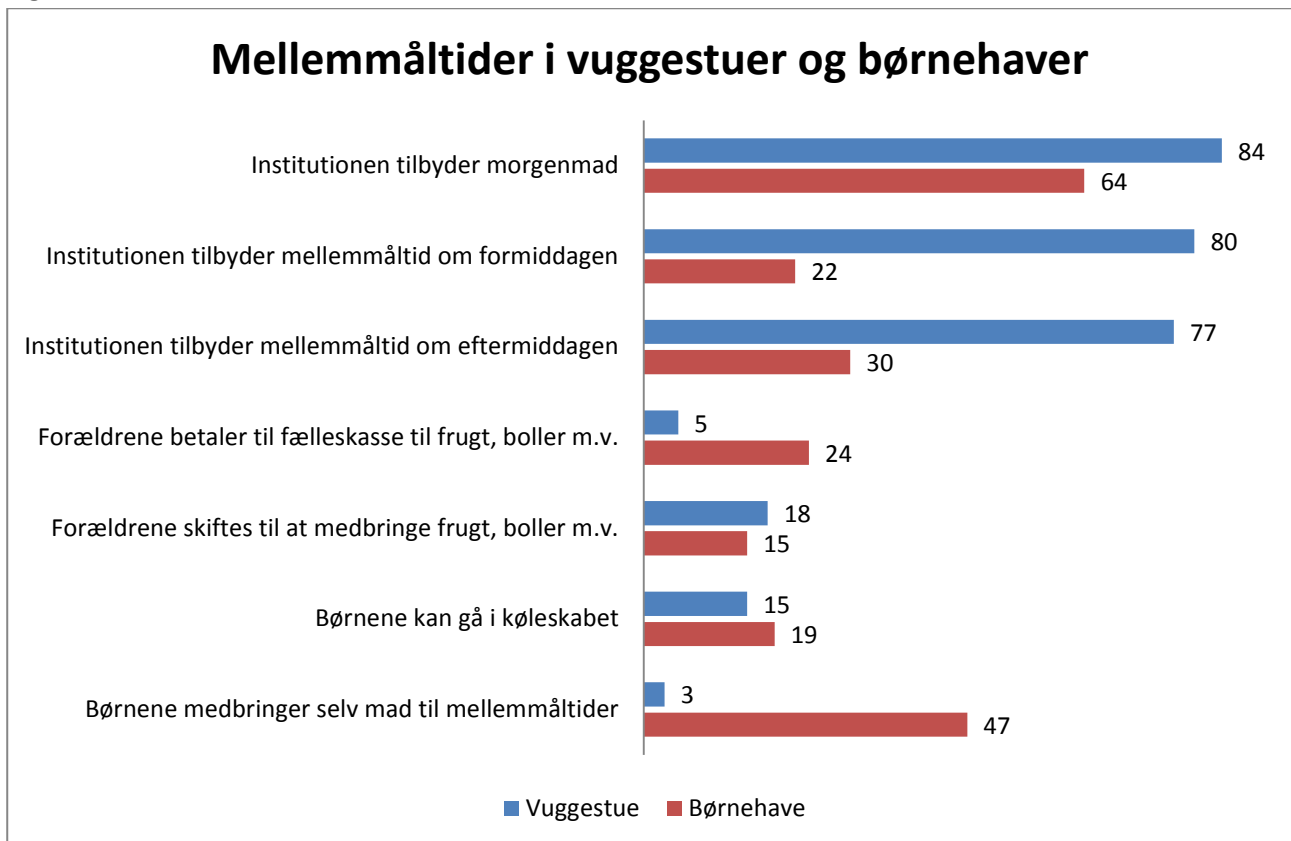
41 pct. af svarpersonerne oplyser, at institutionen sørger for frokost til børnene. Som det fremgår af Figur 5, er der stor forskel især på vuggestuer og børnehaver.

Figur 5

Der er også stor forskel på, om institutionen sørger for mellemmåltider. I Figur 6 belyses det gennem yderpunkterne – i den ene ende vuggestuer; i den anden ende børnehaver.

Figur 6

Det ses, at kun ca. 1/3 af børnehaverne tilbyder mellemmåltider om eftermiddagen. De fleste steder må forældrene selv sørge for dette.

1.6. Ekstrabetaling og medvirken

Undersøgelsen sætter fokus på spørgsmålene, om forældrene skal betale ekstra for nogle ydelser, om de selv skal medbringe materialer, og om de opfordres til at levere arbejdskraft i forhold til institutionen.

I forhold til direkte ekstrabetaling er dette ikke så udbredt. Der er dog 14 pct., som oplyser, at forældrene bliver bedt om ekstrabetaling i forbindelse med højtidsarrangementer.

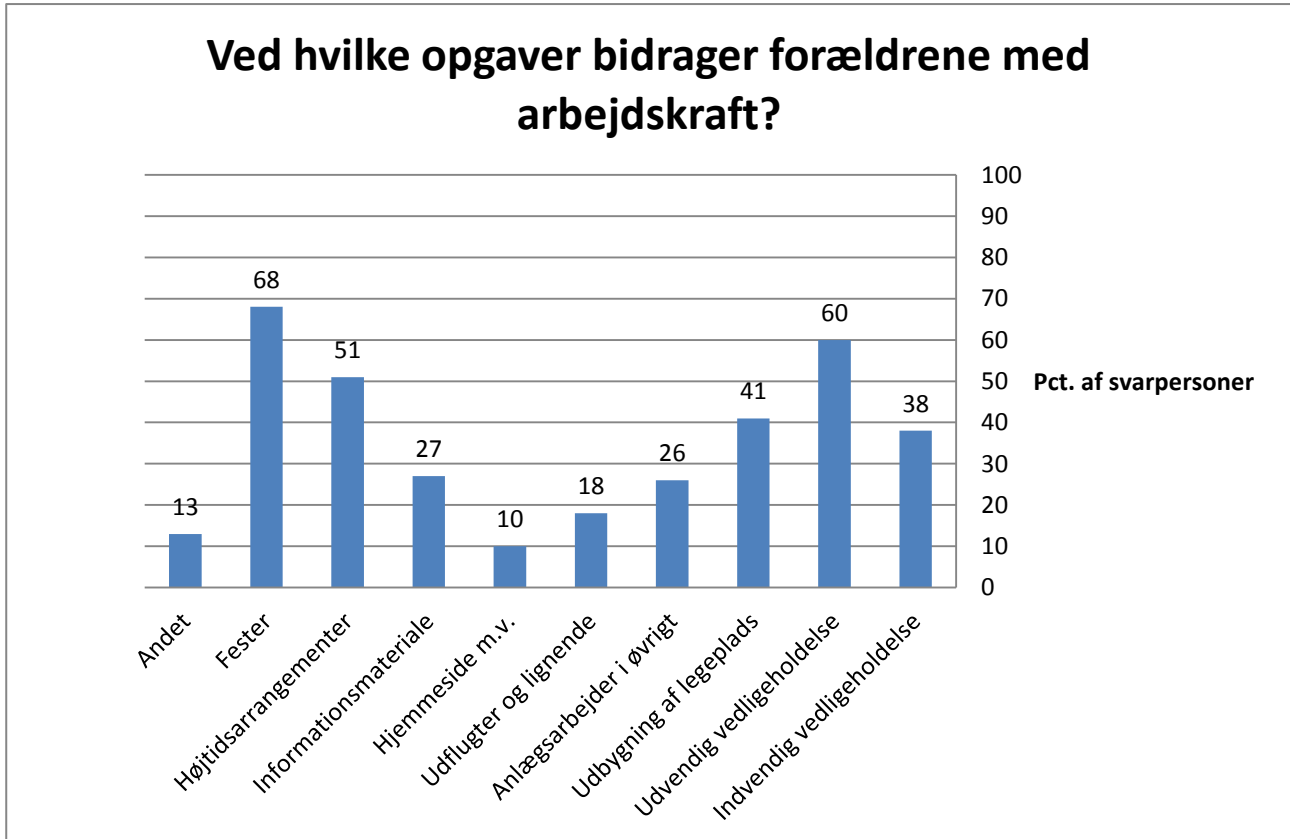
Når det gælder spørgsmålet om at medbringe materialer, er dette langt mere udbredt. I vuggestuerne skal 25 pct. selv medbringe bleer, og i børnehaverne oplyser et flertal, at forældrene skal have bleer med, hvis barnet ikke er renligt.

37 pct. oplyser, at forældrene selv skal have solcreme med².

² Yderligere et antal oplyser, at børnene skal være smurt ind i solcreme af forældrene, når de kommer om morgenen.

Ser vi endelig på, om forældrene bidrager med arbejdskraft, viser Figur 7, at dette finder sted langt de fleste steder. Det gælder også i forhold til opgaver, som ville kunne være varetaget af håndværkere, fx udvendig vedligeholdelse.

Figur 7

10 pct. af svarpersonerne oplyser, at man lader forældre arbejde som frivillige vikarer i forbindelse med pædagogiske dage, sygdom m.v.

2. Forældreindflydelsens organisering

Ifølge dagtilbudsloven har forældrene ret til at få oprettet en forældrebestyrelse for hvert *kommunalt* dagtilbud.

Hvis et dagtilbud er en områdeinstitution med flere lokale børnehuse/daginstitutioner, er der kun lovkrav om en forældrebestyrelse for det samlede dagtilbud. Mange steder har man alligevel fastsat retningslinjer for forældreråd i de enkelte lokalinstitutioner. Områdelederne oplyser, at

- 36 pct. af de dagtilbud, der omfatter flere lokalinstitutioner, har lokale forældreråd med beslutningskompetence
- 43 pct. har lokale forældreråd med rådgivende kompetence
- 21 pct. har ingen lokale forældreråd.

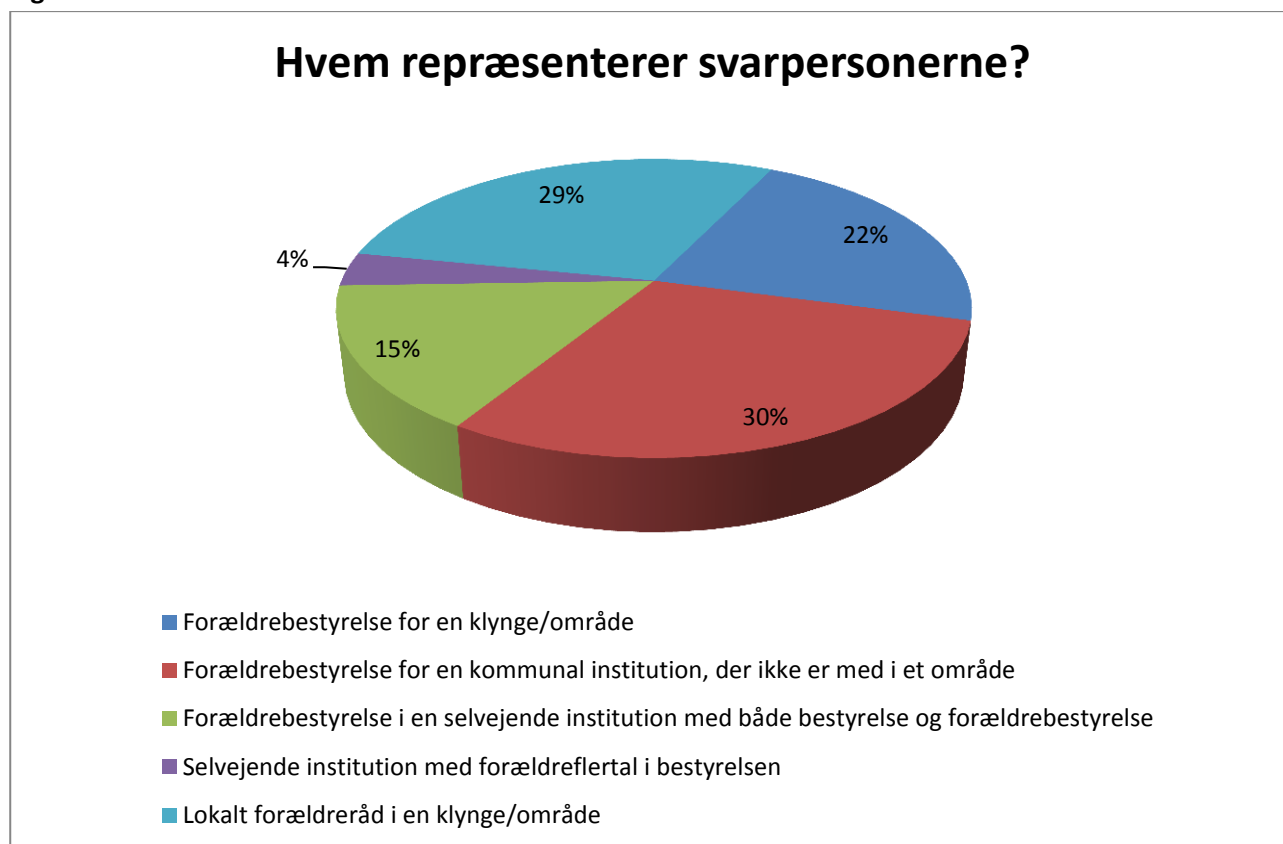
Har man *selvejende* daginstitutioner, er der to muligheder:

- Hvis valgte forældrerepræsentanter udgør et flertal i bestyrelsen, behøver man ikke en forældrebestyrelse ved siden af
- Hvis de valgte forældrerepræsentanter ikke har flertal, skal der ud over bestyrelsen være en forældrebestyrelse.

Nogle ganske få selvejende institutioner er organiseret i områdeinstitutioner. Disse vil i det følgende blive behandlet sammen med kommunale områdeinstitutioner.

Figur 8 viser, hvilke forældrebestyrelser/bestyrelser/forældreråd, svarpersonerne repræsenterer.

Figur 8

Ifølge dagtilbudsloven er det kommunen, der bestemmer, om personalerepræsentanterne i forældrebestyrelserne skal have stemmeret.

Tabel 2.1. viser, hvem der har stemmeret i de forskellige typer af forældrerepræsentation.

Tabel 2.1. Hvem har stemmeret?

	Kun for- ældre	Forældre og perso- nale	Forældre og andre	Forældre, personale og andre	I alt
	Pct. af svarpersoner				
Forældrebestyrelse for en områdeinstitution	11	57	1	32	100
Forældrebestyrelse for en kommunal institution, der ikke er med i en områdeinstitution	15	76	0	9	100
Forældrebestyrelse i en selvejende institution med både bestyrelse og forældrebestyrelse	21	47	7	25	100
Selvejende institution med forældreflertal i bestyrelsen	9	42	9	39	100
Lokalt forældreråd i en områdeinstitution	18	70	0	12	100
I alt	15	64	2	18	100

FORÆLDREINDFLYDELSE OG FORÆLDREMEDVIRKEN I DAGINSTITUTIONER

Tabellen viser, at det typiske er, at der er stemmeret til forældre- og personalerepræsentanter. Lidt overraskende er der en fjerdedel af områdeinstitutionerne, der angiver, at andre end forældre og personale har stemmeret. Dette er der næppe hjemmel til i kommunale dagtilbud. Så måske går man i praksis ikke så meget op i, hvem der har stemmeret og hvem der ikke har.

Tablet 2.2. viser, hvor mange repræsentanter for de forskellige grupper, der er i gennemsnit i de forskellige typer af forældrebestyrelser m.v.

Tablet 2.2. Gennemsnitligt antal repræsentanter i forskellige typer af forældrerepræsentation

	Forældrerep.		Personalerep.		Andre		I alt
	Med stemmeret	Uden stemmeret	Med stemmeret	Uden stemmeret	Med stemmeret	Uden stemmeret	
	Gennemsnitligt antal personer						
Forældrebestyrelse for en områdeinstitution	6,1	0,7	2,4	0,7	0,4	0,3	10,6
Forældrebestyrelse for en kommunal institution, der ikke er med i et område	5,4	1	1,9	0,5	0,1	0,1	9
Forældrebestyrelse i en selvejende institution med både bestyrelse og forældrebestyrelse	5	0,8	1,2	0,6	0,6	0	8,2
Selvejende institution med forældreflertal i bestyrelsen	4,6	0,5	1,7	0,4	0,9	0,1	8,2
Lokalt forældreråd i en områdeinstitution	5,9	1	1,7	0,5	0,2	0,1	9,4
I alt	5,6	0,9	1,8	0,6	0,3	0,1	9,3

Det ses, at en typisk forældrebestyrelse har 5-6 forældrerepræsentanter og et par personalerepræsentanter.

I 41 pct. af de institutioner, der *ikke* er med i en områdeinstitution, har man lokale vedtagelser om, at man søger at have alle stuer repræsenteret i forældrebestyrelsen, når denne sammensættes. Tilsvarende gælder 43 pct. af de lokale forældreråd, som virker under en samlet forældrebestyrelse for en områdeinstitution.

Ser vi på de fælles forældrebestyrelser for områdeinstitutioner, har 74 pct. lokale vedtagelser om, at man søger at have alle de enkelte lokalinstitutioner/børnehuse repræsenteret i forældrebestyrelsen, når denne sammensættes.

Som nævnt er der i de fleste dagtilbud, der er organiseret i områder, oprettet lokale forældreråd for de enkelte børnehuse/lokalinstitutioner.

Figur 9 viser, hvilken beslutningskompetence, disse lokale forældreråd har.

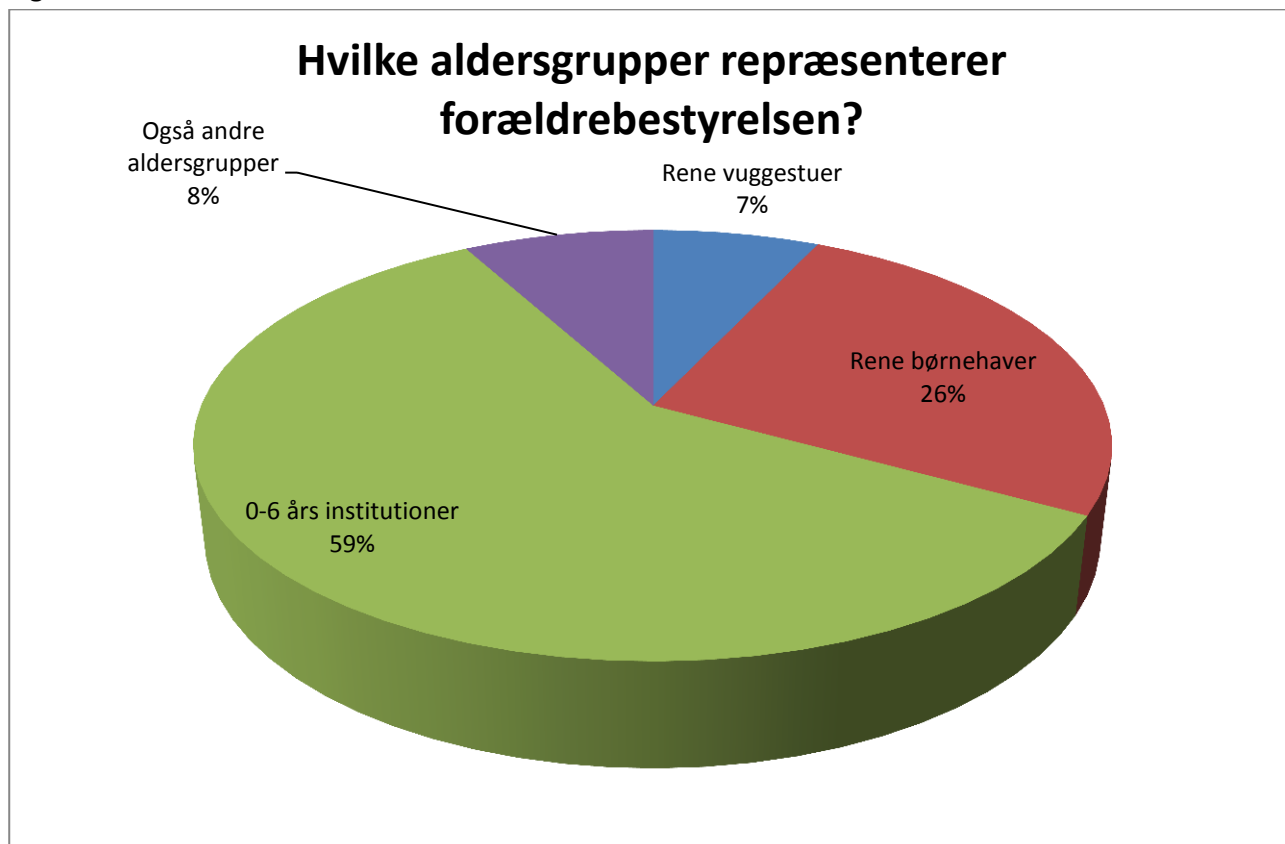
Figur 9

Det ses, at de lokale forældreråd som hovedregel har begrænset beslutningskompetence.

Figur 10 viser, hvilke aldersgrupper, forældrebestyrelsen repræsenterer. Det ses, at over halvdelen repræsenterer 0-6 års institutioner.

Figur 10

3. Forældrenes indflydelse

Ifølge dagtilbudsloven fastsætter forældrebestyrelsen principper for daginstitutionens arbejde – herunder de pædagogiske principper - og en budgetramme. Forældrebestyrelsen har indstillingsret i forbindelse med ansættelse og forældrebestyrelsen skal inddrages i arbejdet med den pædagogiske læreplan. Ud over denne minimumskompetence har kommunen mulighed for at lade forældrebestyrelserne være medbestemmende om en række andre forhold.

Tabel 3.1-3.5 viser, hvilken formel kompetence forældrenes repræsentanter har i de forskellige former for forældrebestyrelser m.v.

Tabel 3.1. Forældrebestyrelser fordelt efter type og efter om de kan beslutte, om der skal anvendes lønmidler på fastansatte hhv. vikar

	Kan træffe beslutning	Kan ikke træffe beslutning	Ved ikke	I alt
	Pct. af svar			
Forældrebestyrelse for en områdeinstitution	22	57	21	100
Forældrebestyrelse for en kommunal institution, der ikke er med i et område	13	61	26	100
Forældrebestyrelse i en selvejende institution med både bestyrelse og forældrebestyrelse	78	9	12	100
Selvejende institution med forældreflertal i bestyrelsen	52	28	21	100
Lokalt forældreråd i en områdeinstitution	6	74	20	100
I alt	25	55	21	100

Tabel 3.2. Forældrebestyrelser fordelt efter type og efter om de kan beslutte, om driftsmidler skal bruges til løn eller anden drift

	Kan træffe beslutning	Kan ikke træffe beslutning	Ved ikke	I alt
	Pct. af svar			
Forældrebestyrelse for en områdeinstitution	26	56	18	100
Forældrebestyrelse for en kommunal institution, der ikke er med i et område	17	59	24	100
Forældrebestyrelse i en selvejende institution med både bestyrelse og forældrebestyrelse	69	15	16	100
Selvejende institution med forældreflertal i bestyrelsen	41	28	31	100
Lokalt forældreråd i en områdeinstitution	11	69	20	100
I alt	26	53	20	100

Tabel 3.3. Forældrebestyrelser fordelt efter type og efter om de kan beslutte, om der skal ske overførsel af midler til næste år for at spare op til investering

	Kan træffe beslutning	Kan ikke træffe beslutning	Ved ikke	I alt
	Pct. af svar			
Forældrebestyrelse for en områdeinstitution	34	48	18	100
Forældrebestyrelse for en kommunal institution, der ikke er med i et område	26	50	25	100
Forældrebestyrelse i en selvejende institution med både bestyrelse og forældrebestyrelse	65	23	12	100
Selvejende institution med forældreflertal i bestyrelsen	45	31	24	100
Lokalt forældreråd i en områdeinstitution	15	65	20	100
I alt	31	49	20	100

Tabel 3.4. Forældrebestyrelser fordelt efter type og efter om de træffe beslutning om antal og placering af lukkedage

	Kan træffe beslutning	Kan ikke træffe beslutning	Ved ikke	I alt
	Pct. af svar			
Forældrebestyrelse for en områdeinstitution	36	53	11	100
Forældrebestyrelse for en kommunal institution, der ikke er med i et område	25	62	12	100
Forældrebestyrelse i en selvejende institution med både bestyrelse og forældrebestyrelse	64	26	11	100
Selvejende institution med forældreflertal i bestyrelsen	55	38	7	100
Lokalt forældreråd i en områdeinstitution	36	51	13	100
I alt	38	50	12	100

Tabel 3.5. Forældrebestyrelser fordelt efter type og efter om de kan træffe beslutning om åbningstider

	Kan træffe beslutning	Kan ikke træffe beslutning	Ved ikke	I alt
	Pct. af svar			
Forældrebestyrelse for en områdeinstitution	48	35	16	100
Forældrebestyrelse for en kommunal institution, der ikke er med i et område	46	40	14	100
Forældrebestyrelse i en selvejende institution med både bestyrelse og forældrebestyrelse	62	27	11	100
Selvejende institution med forældreflertal i bestyrelsen	52	38	10	100
Lokalt forældreråd i en områdeinstitution	21	60	19	100
I alt	42	43	15	100

Det ses, at forældrenes formelle indflydelse som hovedregel er størst i de selvejende institutioner. De fleste forældreråd i lokalinstitutioner under en områdeinstitution har begrænset formel indflydelse. Der er desuden en betragtelig del, som ikke ved, om de har indflydelse på åbningstider.

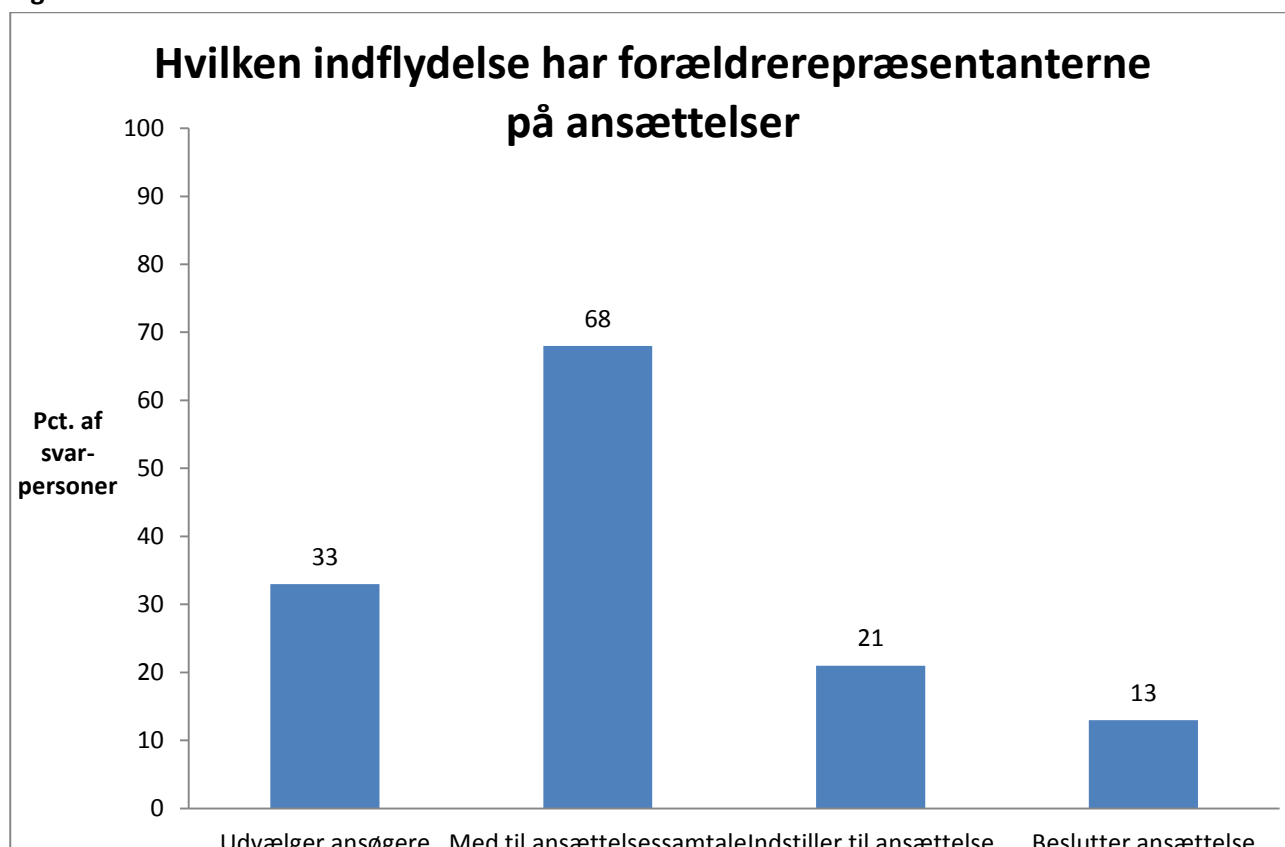
I de kommunale institutioner synes man de fleste steder ikke at have meget mere formel kompetence end minimumskompetencen. En undtagelse er spørgsmålet om daglig åbningstid, hvor omtrent halvdelen kan træffe beslutning³.

Figur 11 viser, hvilken indflydelse forældrerepræsentanterne har på ansættelse af fast personale⁴.

³ Kritikere vil i den forbindelse sige, at netop dette spørgsmål er mindre egnet til beslutning i den enkelte institution, fordi forældre fra forskellige grupper på arbejdsmarkedet kan have forskellige interesser – ligesom enlige og parfamilier.

⁴ 8 pct. af svarpersonerne svarer "ved ikke" på spørgsmålet om indflydelse på ansættelse. De er taget fra i figuren.

Figur 11

Det ses, at forældrerepræsentanterne typisk er med til ansættelsessamtaler, mens den endelige beslutning om ansættelse de fleste steder træffes af andre.

I Tabel 3.6. er spørgsmålet om indflydelse på ansættelse sammenholdt med type af forældrerepræsentation.

Tabel 3.6. Indflydelse på ansættelse af personale fordelt på type af forældrerepræsentation.

	Udvælger ansøgere	Med til ansættelsessamtale	Indstiller til ansættelse	Beslutter ansættelse
	Pct. af svarpersoner, der har indflydelse her			
Forældrebestyrelse for en områdeinstitution	38	78	21	13
Forældrebestyrelse for en kommunal institution, der ikke er med i et område	33	68	23	6
Forældrebestyrelse i en selvejende institution med både bestyrelse og forældrebestyrelse	43	61	30	35
Selvejende institution med forældreflertal i bestyrelsen	35	46	31	31
Lokalt forældreråd i en områdeinstitution	21	67	13	6
I alt	33	68	21	13

FORÆLDREINDFLYDELSE OG FORÆLDREMEDVIRKEN I DAGINSTITUTIONER

Det ses, at forældrenes formelle indflydelse på ansættelse er mindst i kommunale institutioner og i lokale forældreråd under en områdeinstitution. 22 pct. af svarpersonerne angiver, at de ingen indflydelse har på ansættelser.

Tabel 3.7 viser, hvor hyppigt de pædagogiske principper drøftes i forældrebestyrelsen.

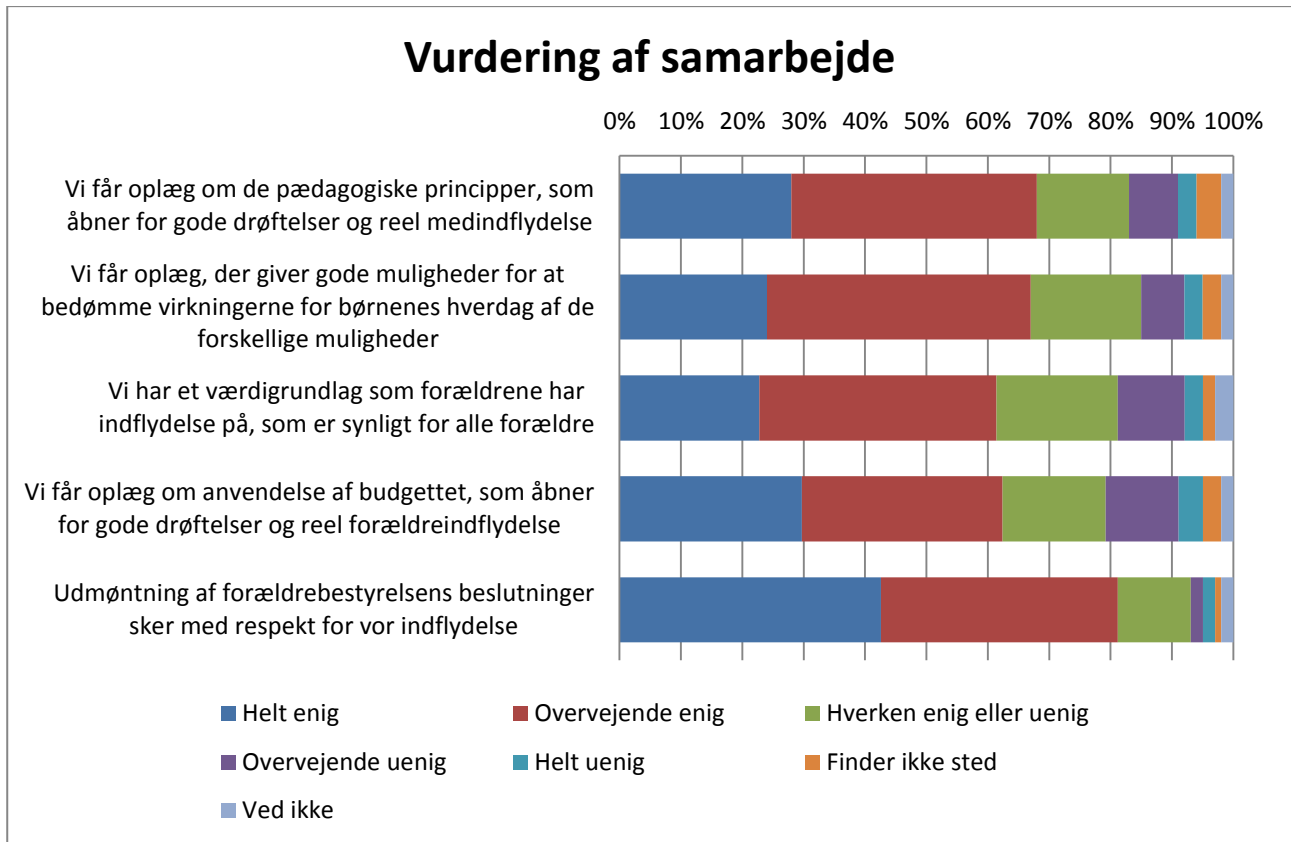
Tabel 3.7. Forældrebestyrelser fordelt efter type og hvor hyppigt de pædagogiske principper drøftes

	Hvert halve år eller hyppigere	Ca. en gang om året	Ca. hvert andet år	Sjældnere/aldrig	Ved ikke	I alt
	Pct. af svar					
Forældrebestyrelse for en områdeinstitution	53	31	2	8	6	100
Forældrebestyrelse for en kommunal institution, der ikke er med i et område	48	38	4	4	6	100
Forældrebestyrelse i en selvejende institution med både bestyrelse og forældrebestyrelse	53	30	1	7	8	100
Selvejende institution med forældreflertal i bestyrelsen	74	19	0	0	6	100
Lokalt forældreråd i en områdeinstitution	49	36	4	5	7	100
I alt	51	34	3	5	6	100

Det ses, at et (lille) flertal har drøftelser af de pædagogiske principper hvert halve år eller hyppigere.

Figur 12 viser, hvordan forældrebestyrelsesformændene oplever samarbejdet.

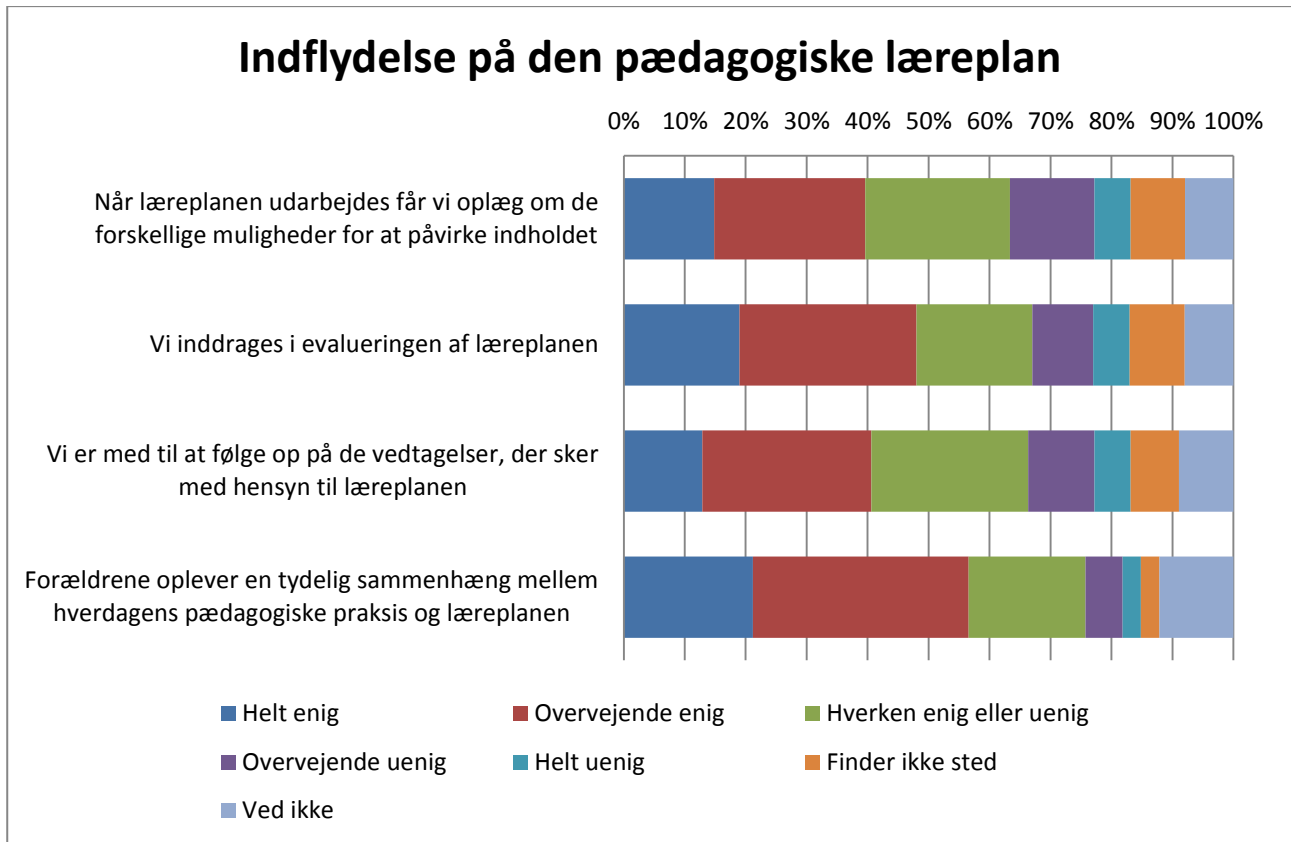
Figur 12

Det ses, at langt de fleste forældrebestyrelsesformænd har en positiv oplevelse af samarbejdet og de oplæg, man får – som regel fra lederen.

Figur 13 viser oplevelsen af indflydelse på den pædagogiske læreplan⁵.

Figur 13

Figuren viser, at oplevelsen af indflydelse er knap så stor, når det gælder den pædagogiske læreplan. Under halvdelen oplever fx, at de får mulighed for at påvirke indholdet i den pædagogiske læreplan ved, at de præsenteres for forskellige muligheder.

Endelig sammenfatter Tabel 3.8 forældrenes bedømmelse. Her er bestyrelsesformændene blevet spurgt, om de alt i alt mener, at forældrene via bestyrelsen har indflydelse på institutionens arbejde.

⁵ Der er ikke den store forskel mellem de forskellige typer af forældreindflydelse i forhold til disse spørgsmål eller i forhold til oplevelse af indflydelse på læreplan.

Tabel 3.8. Forældrebestyrelser fordelt på type og spørgsmålet, om formanden vurderer, at man alt i alt har indflydelse på institutionens arbejde

	Ja, i høj grad	Ja, i nogen grad	Kun i beskedent omfang	Nej	Ved ikke	I alt
	Pct. af svar					
Forældrebestyrelse for en områdeinstitution	24	45	25	5	1	100
Forældrebestyrelse for en kommunal institution, der ikke er med i et område	25	51	19	5	0	100
Forældrebestyrelse i en selvejende institution med både bestyrelse og forældrebestyrelse	57	38	4	1	0	100
Selvejende institution med forældreflertal i bestyrelsen	52	41	7	0	0	100
Lokalt forældreråd i en områdeinstitution	21	40	34	4	1	100
I alt	29	44	22	4	0	100

Det ses, at vurderingen af indflydelse er klart højest i selvejende institutioner. I de kommunale institutioner er det kun godt en fjerdedel, der oplever, at de "i høj grad" har indflydelse.

280 svarpersoner har valgt at benytte muligheden for at skrive kommentarer om mulighederne for indflydelse. Knap halvdelen af disse gengives i Bilag 1.

Kommentarerne peger i retning af, at der er meget stor forskel institutionerne imellem. Meget synes at afhænge af, hvilken indstilling til forældreindflydelse den enkelte leder har. Nogle steder synes forældrene slet ikke at have nogen indflydelse. Andre steder er der et tæt samspil med det pædagogiske personale.

Mange af de mest kritiske kommentarer kommer fra institutioner med områdeledelse, hvor en del svarpersoner oplever, at alle vigtige beslutninger træffes i et parløb mellem leder og kommune.

4. Det kommunale tilsyn

Ifølge dagtilbudsloven er det kommunen, der har ansvaret for at føre tilsyn med dagtilbuddene. Det hedder i loven:

*§ 5. Kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med indholdet af tilbuddene efter denne lov og den måde, hvorpå opgaverne udføres, herunder at de mål og rammer, der er fastsat efter § 3, efterleves.
Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre rammerne for tilsynet.*

I mange kommuner har man derfor pædagogiske konsulenter, der besøger institutionerne og efterfølgende udfærdiger en rapport om tilsynet. Det er naturligt, at forældrebestyrelserne får muligheder for at drøfte disse rapporter og give deres vurdering. Dette vil kunne give en god mulighed for dialog med kommunen om, hvordan man sikrer kvaliteten.

Tabel 4.1 viser, om der er udarbejdet tilsynsrapporter for daginstitutionerne.

Tabel 4.1. Daginstitutioner fordelt på spørgsmålet, om der er udarbejdet en kommunal tilsynsrapport

	Ja	Nej	Ved ikke	I alt
	Pct. af svar			
Forældrebestyrelse for en områdeinstitution	51	3	46	100
Forældrebestyrelse for en kommunal institution, der ikke er med i et område	49	5	46	100
Forældrebestyrelse i en selvejende institution med både bestyrelse og forældrebestyrelse	71	3	26	100
Selvejende institution med forældreflertal i bestyrelsen	66	7	28	100
Lokalt forældreråd i en områdeinstitution	38	1	61	100
I alt	50	3	46	100

Det ses, at halvdelen af svarpersonerne mener, der er udarbejdet en kommunal tilsynsrapport. Men knap halvdelen svarer "Ved ikke". Det er rimeligt at antage, at man for langt de fleste af disse institutioner enten ikke får udarbejdet en tilsynsrapport, eller i hvert fald ikke får den til drøftelse.

Tabel 4.2 viser, hvad forældrebestyrelsesformændene svarer på spørgsmålet, om de faktisk får rapporten til drøftelse. Tabellen bygger alene på de svarpersoner, der har svaret, at der faktisk udarbejdes en tilsynsrapport.

Tabel 4.2. Daginstitutioner der får udarbejdet tilsynsrapport, fordelt på spørgsmålet, om de får rapporten til drøftelse

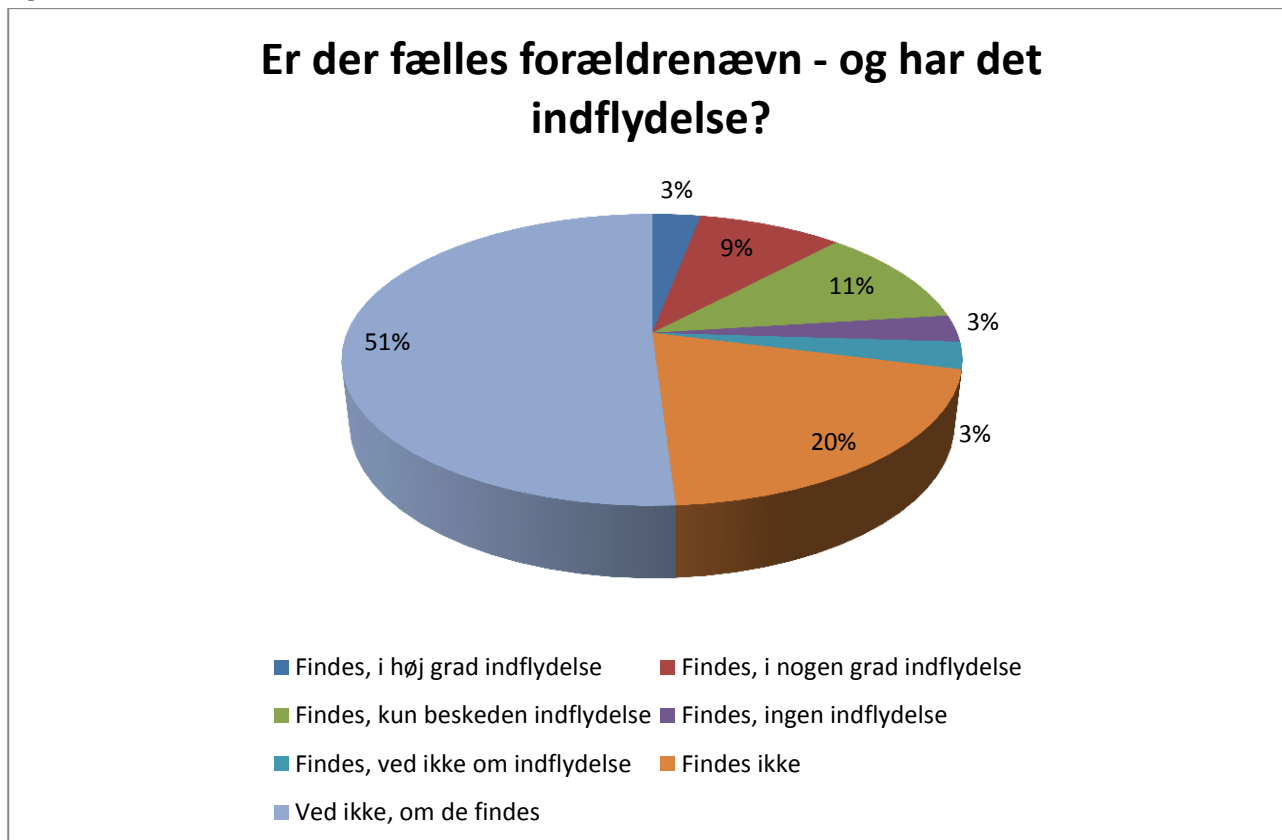
	Ja	Nej	Ved ikke	I alt
	Pct. af svar			
Forældrebestyrelse for en områdeinstitution	69	9	21	100
Forældrebestyrelse for en kommunal institution, der ikke er med i et område	73	13	14	100
Forældrebestyrelse i en selvejende institution med både bestyrelse og forældrebestyrelse	80	6	13	100
Selvejende institution med forældreflertal i bestyrelsen	79	11	11	100
Lokalt forældreråd i en områdeinstitution	67	22	11	100
I alt	73	12	15	100

Indregner man de institutioner, hvor der ikke udarbejdes tilsynsrapport, er der samlet godt en tredjedel af svarpersonerne, der har oplevet, at der er blevet udarbejdet en tilsynsrapport, og at institutionen har fået den til drøftelse.

5. Forældrenævn for hele kommunen

Svarpersonerne er blevet bedt om at oplyse, om der er et fælles forældrenævn eller lignende for alle forældrebestyrelser i kommunen. Desuden er de blevet bedt om at bedømme, hvilken indflydelse denne fælles repræsentation i givet fald har. Svarfordelingen fremgår af Figur 14.

Figur 14

Det ses, at langt de fleste svarpersoner enten er uvidende om, hvorvidt der er et fælles forældrenævn – eller ved, at det ikke findes. 29 pct. ved, at der er en fælles repræsentation, men kun 12 pct. vurderer, at det ”i høj grad” eller ”i nogen grad” har indflydelse. Eftersom det er *formændene* for de lokale forældrebestyrelser, der udtaler sig, må konklusionen blive, at forældrenævnene sjældent udøver en synlig indflydelse.

FORÆLDREINDFLYDELSE OG FORÆLDREMEDVIRKEN I DAGINSTITUTIONER

I Tabel 5.1 er spørgsmålet om fælles forældrenævn fordelt på type af forældrerepræsentation.

Tabel 5.1. Fælles forældrenævn – og type af forældrebestyrelse

	Findes – i høj grad ind- flydel- se	Findes – i nogen grad indfly- delse	Findes – kun beske- den indfly- delse	Findes – ingen indfly- delse	Findes – ved ikke om indfly- delse	Findes ikke	Ved ikke, om de findes	I alt
	Pct. af svar							
Forældrebestyrelse for en områdeinstitution	3	9	13	3	4	24	43	100
Forældrebestyrelse for en kommunal institution, der ikke er med i et område	4	7	12	4	1	25	47	100
Forældrebestyrelse i en selvejende institution med både bestyrelse og forældrebestyrelse	0	7	8	4	4	15	62	100
Selvejende institution med forældreflertal i bestyrelsen	0	4	7	0	4	19	67	100
Lokalt forældreråd i en områdeinstitution	3	12	10	1	6	14	54	100
I alt	3	9	11	3	3	20	51	100

Det ses, at der ikke er den store forskel på typerne af forældrebestyrelser på dette område.

6. Samtaler om det enkelte barn

I de fleste lande har man i daginstitutionerne et samarbejde med forældrene, der indebærer regelmæssige samtaler mellem de ansatte og forældrene om det enkelte barn. Det kan være betryggende for forældrene, at der gøres status på barnets udvikling og trivsel med faste mellemrum – og ikke kun, hvis der er ”noget i vejen”. Hertil kommer, at regelmæssige forældrekonsultationer ansporer institutionen til at gøre status for det enkelte barns udvikling på en systematisk måde. I Danmark er regelmæssige forældresamtaler om alle børn imidlertid ikke en del af traditionen.

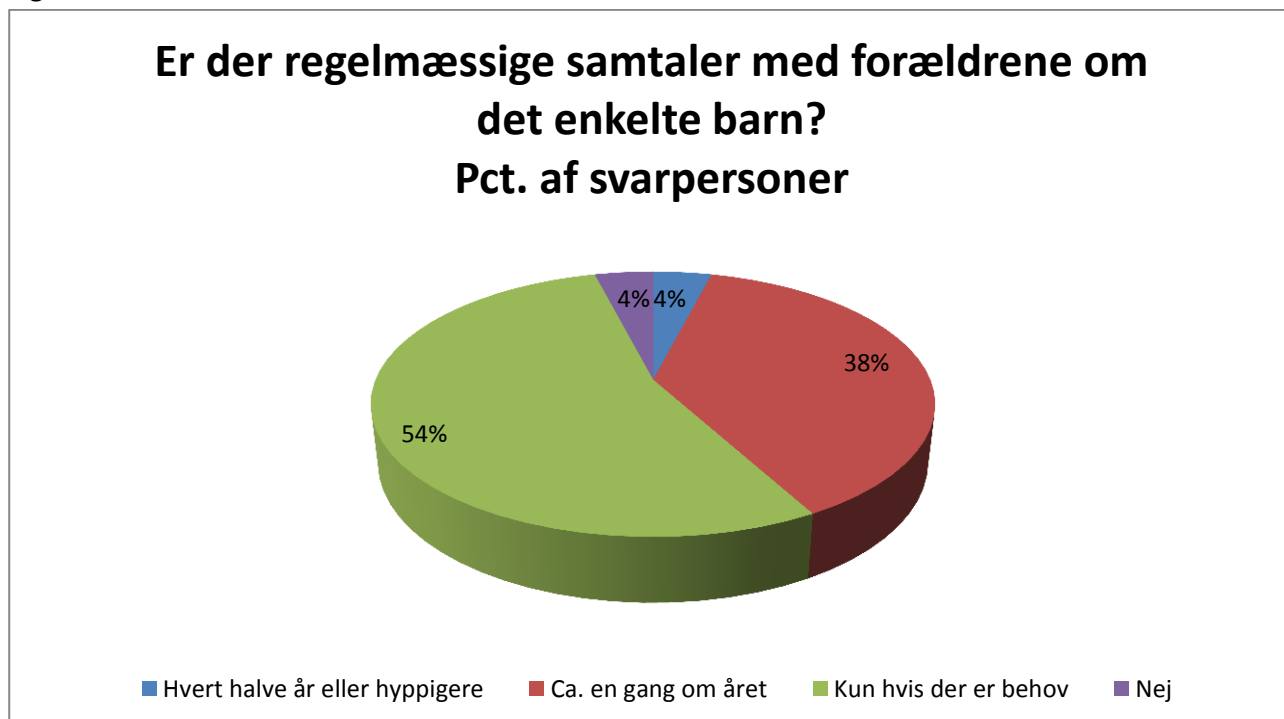
Langt de fleste steder har man dog samtaler med forældrene, når barnet begynder i institutionen, og når det holder op. 86 pct. af svarpersonerne oplyser således, at man har en samtale med forældrene, når barnet begynder. 9 svarer nej, mens 5 pct. svarer ”ved ikke”.

77 pct. svarer, at man har en samtale, når barnet forlader institutionen. Her svarer 8 pct. nej, mens 15 pct. siger ”ved ikke”.

Der er ikke de store forskelle på de forskellige typer af forældrebestyrelser på dette punkt.

På spørgsmålet om man derudover har regelmæssige samtaler om alle børn, er svarene imidlertid mere blandede. Dette fremgår af Figur 15.

Figur 15

Det ses, at mindre end halvdelen af svarpersonerne mener, der er regelmæssige forældresamtaler for alle børn – ud over ved start og slut.

FORÆLDREINDFLYDELSE OG FORÆLDREMEDVIRKEN I DAGINSTITUTIONER

I Tabel 6.1. er spørgsmålet sat i forhold til type af forældrebestyrelse.

Tabel 6.1. Type af forældrebestyrelse sammenholdt med, om der er regelmæssige samtaler med alle forældre om det enkelte barn – ud over samtaler ved start og slut.

	Hvert halve år eller hyppigere	Ca. en gang om året	Kun hvis der er behov	Nej	I alt
	Pct.				
Forældrebestyrelse for en områdeinstitution	3	39	53	5	100
Forældrebestyrelse for en kommunal institution, der ikke er med i et område	6	39	49	5	100
Forældrebestyrelse i en selvejende institution med både bestyrelse og forældrebestyrelse	4	37	59	0	100
Selvejende institution med forældreflertal i bestyrelsen	22	30	48	0	100
Lokalt forældreråd i en områdeinstitution	2	38	57	4	100
I alt	4	38	54	4	100

Det ses, at der hyppigst er forældresamtaler i selvejende institutioner med forældreflertal.

Behovet for regelmæssige samtaler med forældrene om det enkelte barn er formentlig størst, hvis barnet har et langt forløb i institutionen. Er der tale om en institution alene med børn i vuggestuealderen, varer barnets ophold typisk 1½-2 år. Er der tale om en 0-6 års institution, vil det typiske forløb være længere.

Tabel 6.2. sammenholder derfor spørgsmålet om forældrekonsultationer med den aldersgruppe, institutionen henvender sig til.

Tabel 6.2. Aldersgrupper i institutionen sammenholdt med, om der er regelmæssige samtaler med alle forældre om det enkelte barn – ud over samtaler ved start og slut.

	Hvert halve år eller hyppigere	Ca. en gang om året	Kun hvis der er behov	Nej	I alt
	Pct.				
Kun vuggestuebørn	5	26	64	5	100
Kun børnehavebørn	6	38	54	3	100
0-6 års institution	3	39	53	5	100
Henvender sig også til skolebørn	9	37	54	0	100
I alt	4	38	54	4	100

Det ses, at der ikke er den store forskel, hvis man opdeler institutionerne efter aldersgruppering.

7. Tilfredshed med daginstitutionen

Forældrebestyrelsesformændene har fået en række spørgsmål, som belyser deres vurdering af en række kvalitetsparametre i deres institution. Svarfordelingen fremgår af Tabel 7.1.

Tabel 7.1. Svarpersonernes enighed i en række udsagn, der belyser kvalitet i deres institution

	Helt enig	Overvejende enig	Hverken enig eller uenig	Overvejende uenig	Helt uenig	Ved ikke	I alt
	Pct. af svar						
Der er tilstrækkelige personaleressourcer	7	29	14	34	17	0	100
Personalet arbejder godt med de givne ressourcer	52	39	6	2	0	0	100
Der er tilstrækkeligt varierede tilbud til børnene	25	47	14	11	1	1	100
Der ydes en effektiv indsats i forhold til børn med særlige behov	25	40	15	5	2	13	100
Forældrene får en god forklaring på, hvordan de pædagogiske mål omsættes til praksis	20	39	23	14	4	1	100
Der er en god og varm atmosfære	64	30	5	1	0	0	100
Forældrene mødes med respekt	62	32	5	1	0	0	100
Der er respekt for børnene	69	28	3	0	0	0	100
Det er sjældent, at planlagte aktiviteter aflyses	44	34	12	6	0	4	100
Alle børn får en personlig modtagelse om morgenen	44	34	13	7	2	1	100
Der er rart og roligt når børnene hentes	35	42	14	7	2	0	100
Man oplever ikke børn, der er uden for legen	19	40	22	7	2	10	100
Børnene har let ved at finde en hygge-krog	36	43	10	6	2	2	100
Institutionen har tilstrækkelig indendørs plads	25	33	15	10	8	0	100
Der er en fri og åben diskussion med personalet om de tiltag, der sker på daginstitutionens område	38	38	15	5	2	2	100

Det ses, at der blandt svarpersonerne overvejende er tilfredshed med institutionens arbejde – bortset fra personalenormeringen, hvor flertallet er utilfredse. Når det gælder de indendørs pladsforhold er svarene meget forskellige. For god ordens skyld bemærkes, at en bestyrelsesformand ofte vil identificere sig meget med sin institution. Man kan derfor ikke uden videre gå ud fra, at besvarelserne ville fordele sig på samme måde, hvis man spurgte de enkelte forældre.

FORÆLDREINDFLYDELSE OG FORÆLDREMEDVIRKEN I DAGINSTITUTIONER

Tabel 7.2 viser forældretilfredsheden med personaleressourcerne i forskellige typer af forældrebestyrelser.

Tabel 7.2. Svarpersonernes tilfredshed med personaleressourcerne i forskellige typer af forældrebestyrelser

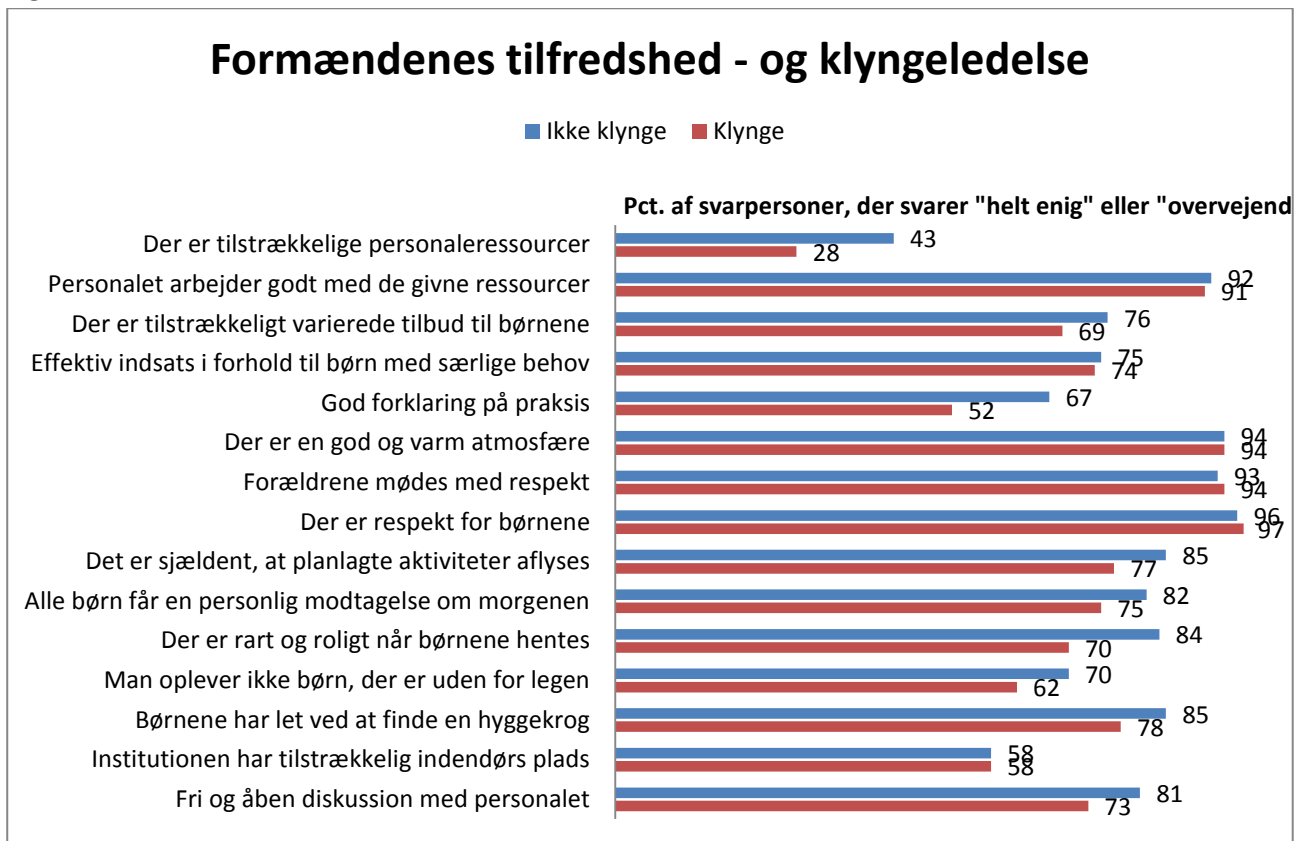
	Holdning til udsagnet <i>"Der er tilstrækkelige personaleressourcer"</i>						
	Helt enig	Overvejende enig	Hverken enig eller uenig	Overvejende uenig	Helt uenig	Ved ikke	I alt
	Pct. af svar						
Forældrebestyrelse for en områdeinstitution	3	25	16	40	15	0	100
Forældrebestyrelse for en kommunal institution, der ikke er med i et område	7	30	13	33	17	0	100
Forældrebestyrelse i en selvejende institution med både bestyrelse og forældrebestyrelse	16	36	11	26	11	0	100
Selvejende institution med forældreflertal i bestyrelsen	11	44	11	19	15	0	100
Lokalt forældreråd i en områdeinstitution	3	24	15	36	22	0	100
I alt	7	29	14	34	17	0	100

Det ses, at der er mindst tilfredshed med personaleressourcerne, hvis svarpersonen kommer fra en områdeinstitution, end hvis svarpersonen kommer fra en institution, der ikke er led i en områdeinstitution. Den mindre tilfredshed gælder både, hvis der er tale om den fælles forældrebestyrelse for hele området, og hvis der er tale om en lokalrepræsentant.

I Figur 16 er vurderingen af kvalitet på den baggrund opdelt i svar fra område institutioner og i svar fra enkeltstående institutioner. Desuden er udsagnene "helt enige" og "overvejende enige" slået sammen⁶.

⁶ Endelig er "ved ikke"-svar taget fra.

Figur 16

Det ses, at det går igen for alle parametre, at vurderingen er mest positiv i institutioner, der ikke er med i en områdeledelse.

8. Introduktion til bestyrelsesarbejde

13 pct. af svarpersonerne har ikke fået nogen introduktion eller kurser til arbejdet som forældrerepræsentant. For de øvrige ser introduktionen ud som følger:

- 89 pct. har fået udleveret regler om forældrebestyrelsens arbejde, fx regler om tavshedspligt
- 40 pct. har været til et kort introduktionsarrangement
- 23 pct. har været på egentlige kurser
- 17 pct. modtager regelmæssigt materiale fra kommunen.

Der er ikke den store forskel mellem de forskellige typer af forældrebestyrelser. Dog skiller gruppen af selvejende institutioner med en særlig forældrebestyrelse sig ud. Her har 53 pct. været på kursus i forældrebestyrelsens arbejde.

Blandt de svarpersoner, som ikke har fået et kursus i forældrebestyrelsens arbejde, siger 58 pct., at de godt kunne tænke sig et kursus. 29 pct. svarer nej, mens 12 pct. siger "Ved ikke".

9. Mad

Efter dagtilbudsloven kan man have tre typer af frokostordninger i institutionen:

- 1) Institutionen kan sørge for frokost. Kommunen kan beslutte, at frokosten skal være en del af kerneydelsen. Hvis frokosten *ikke* er en del af kerneydelsen, beslutter forældrene i den enkelte enhed, om de vil have frokost eller ej. I givet fald betaler forældrene for udgifterne.
- 2) Der kan være en forældrearrangeret madordning.
- 3) Børnene kan have madpakke med hjemmefra.

Hvilken ordning, der vælges, afhænger især af, hvilken aldersgruppe børnene tilhører. Dette fremgår af Tabel 9.1.

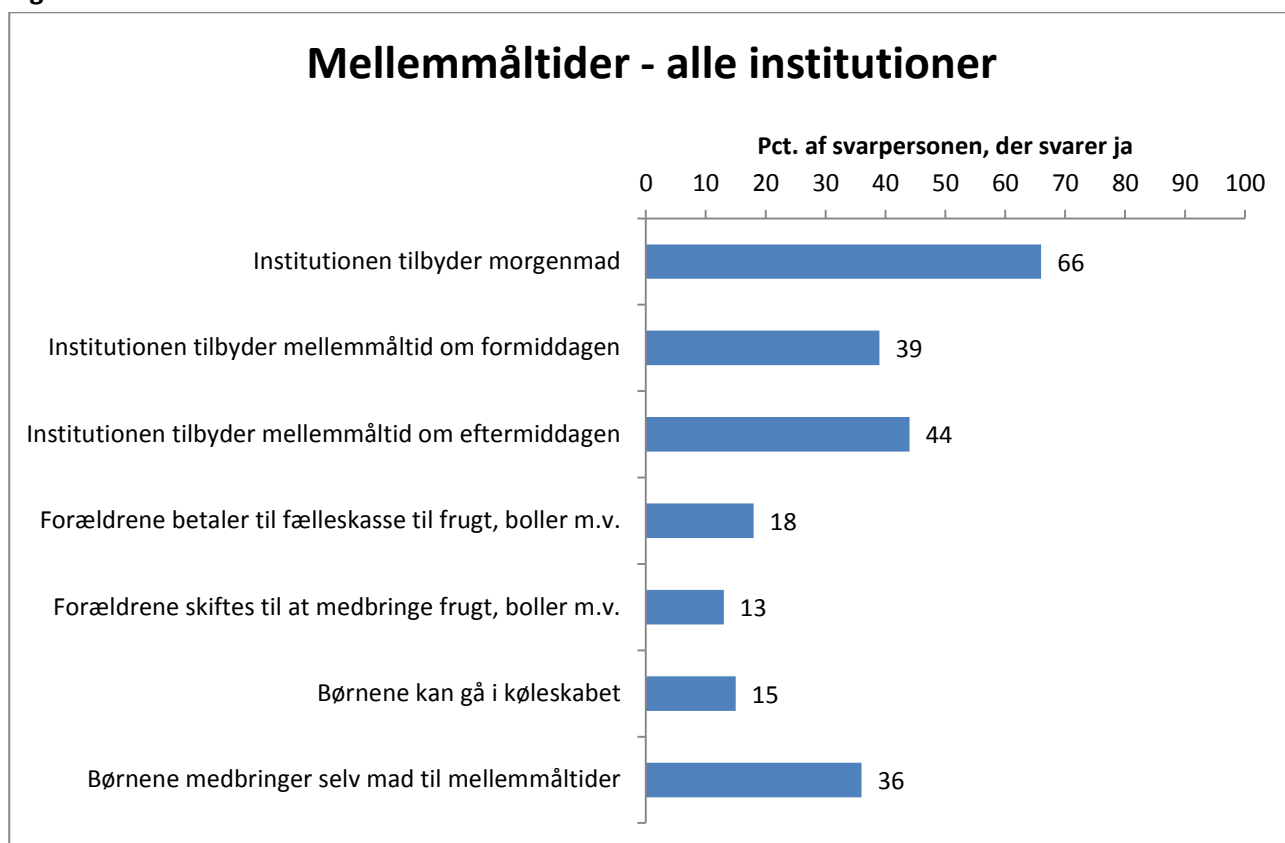
Tabel 9.1. Ansvar for frokost fordelt på børnenes alder

	Institutionen sørger for frokost	Forældrearrangeret madordning	Børnene har madpakke med	I alt
	Pct. af svar			
Vuggestue	85	0	15	100
Børnehave	15	0	85	100
0-6 år	46	2	52	100
Også skolebørn	34	2	64	100
I alt	40	1	59	100

Det ses, at de forældrearrangerede madordninger kun har lille udbredelse.

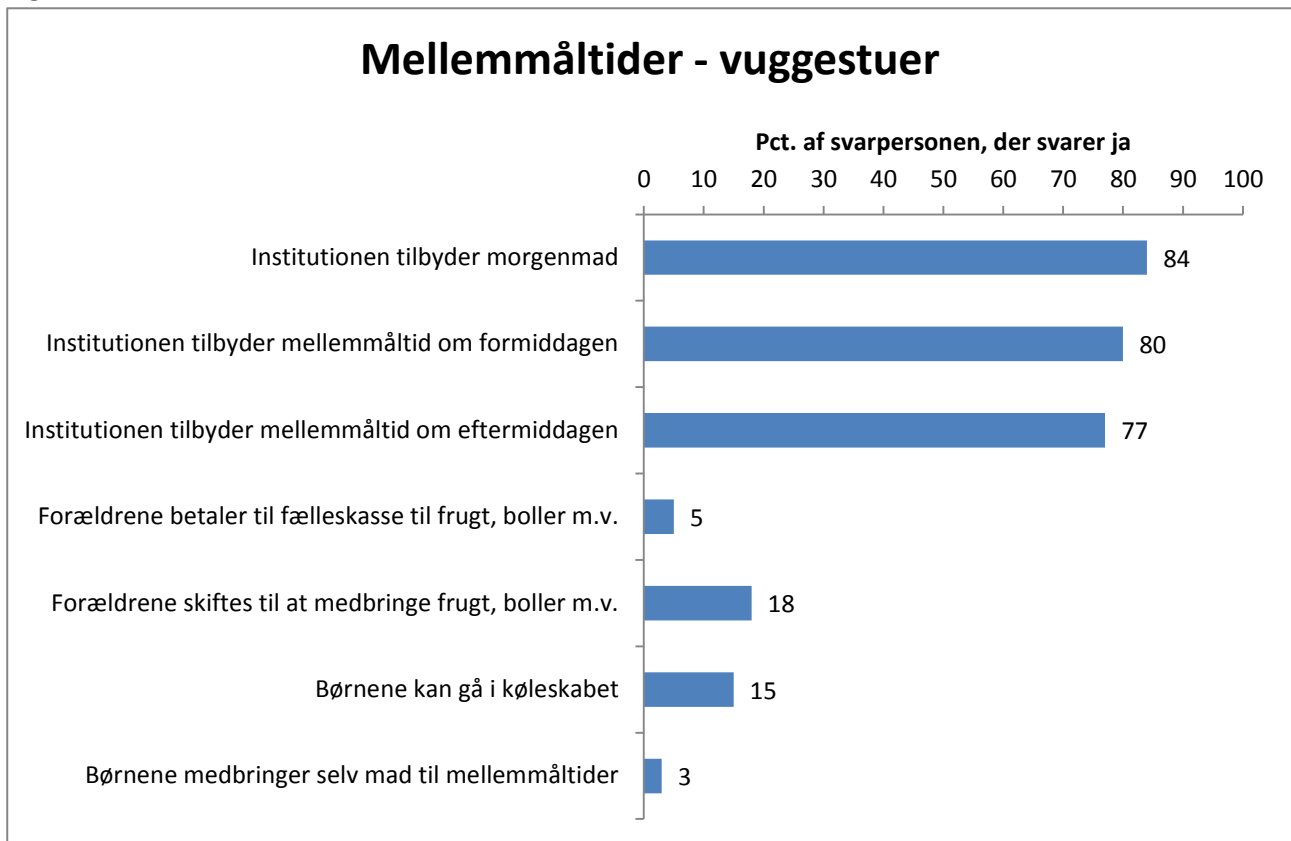
Ud over frokosten har børnene behov for mellemmåltider. Figur 17 viser, hvordan dette behov dækkes.

Figur 17

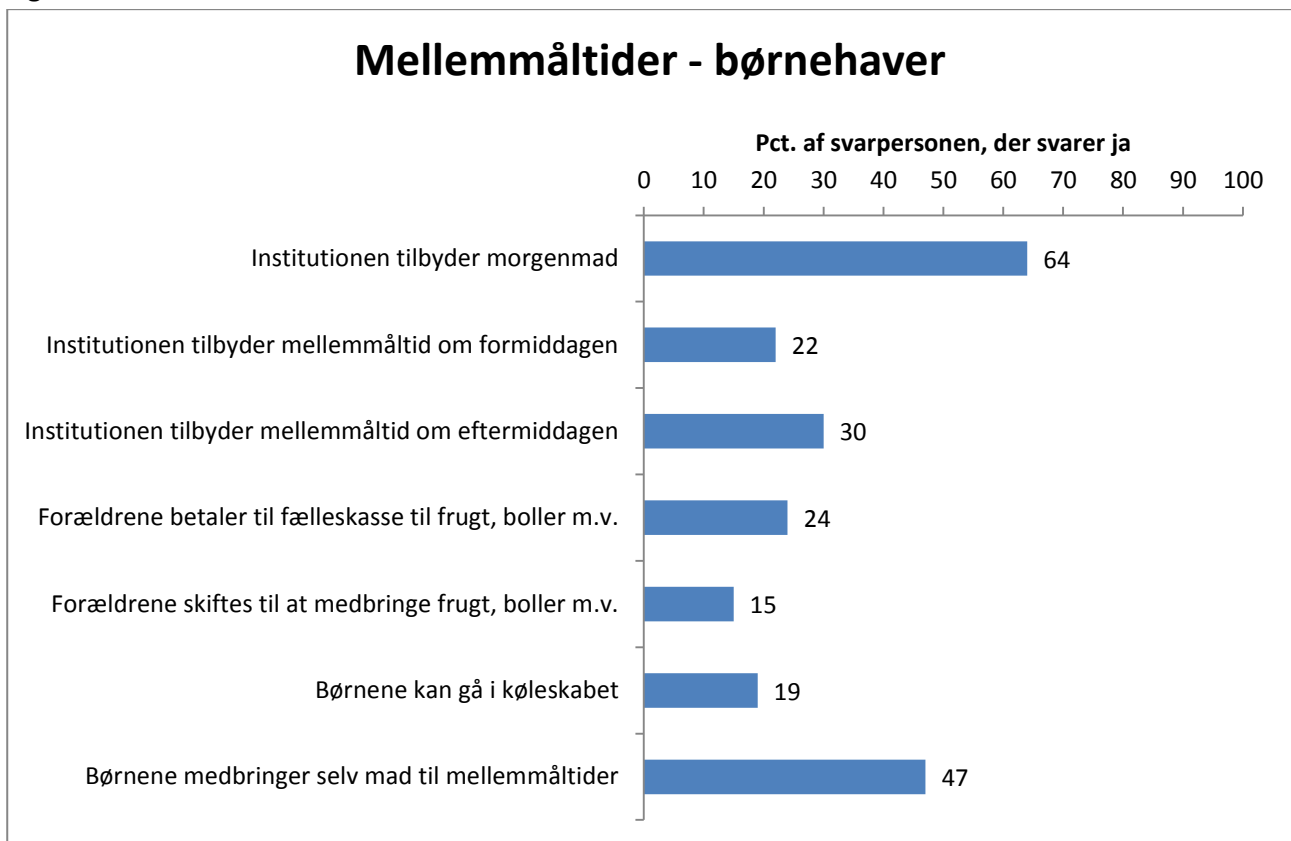

Figur 18-21 viser besvarelsene, hvis institutionerne opdeles på de aldersgrupper, de henvender sig til.

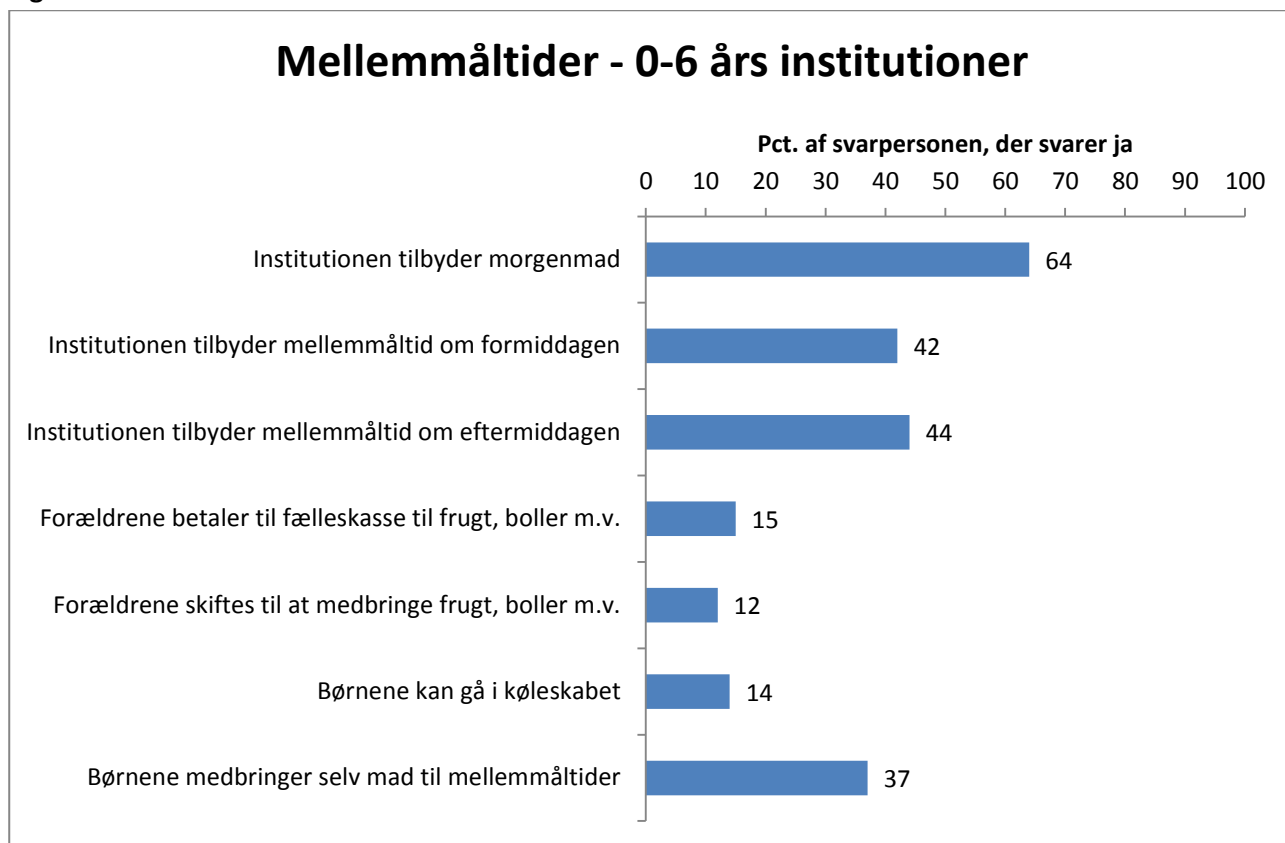
Figur 18

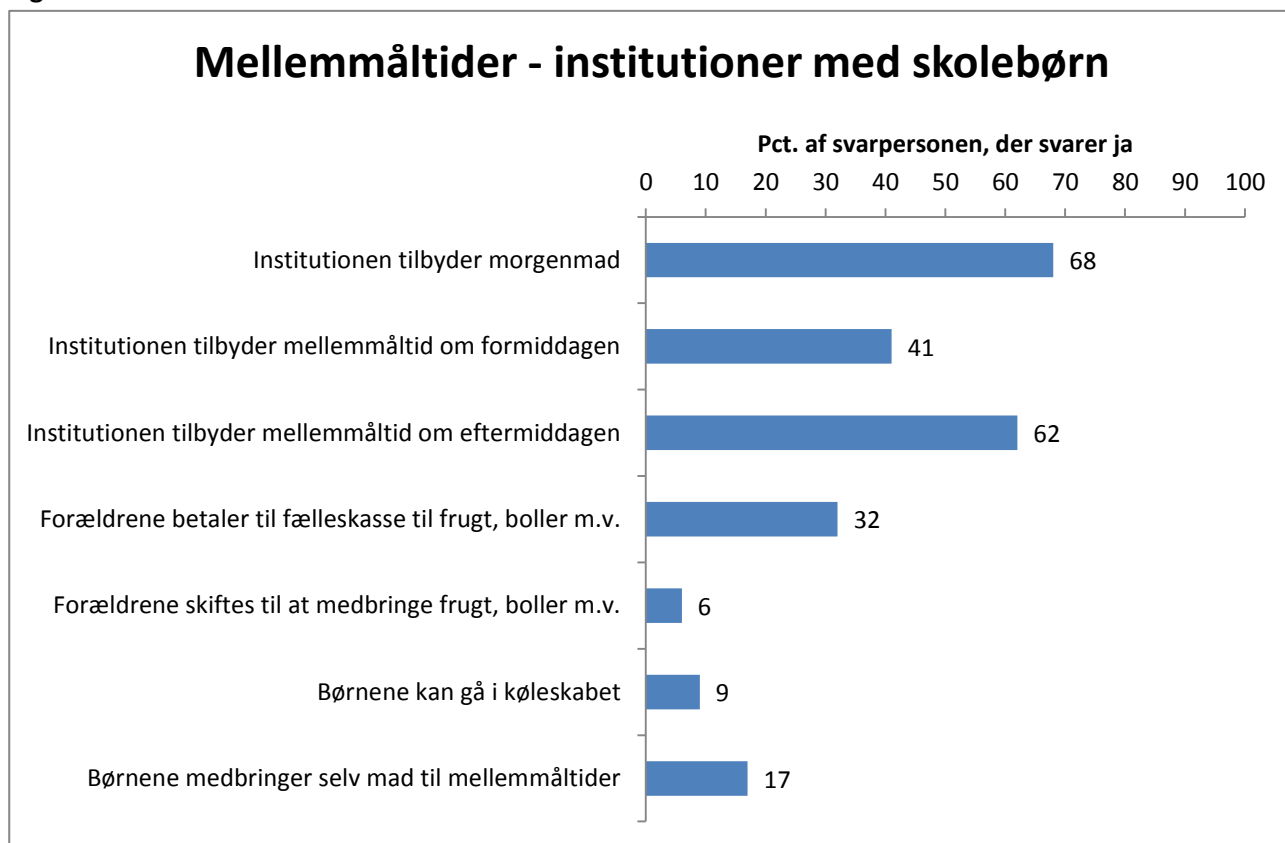
Figur 19

Figur 20

Figur 21

FORÆLDREINDFLYDELSE OG FORÆLDREMEDVIRKEN I DAGINSTITUTIONER

Det ses, at langt de fleste vuggestuer sørger for mellemmåltider både morgen, formiddag og eftermiddag. Der er dog også en mindre andel af vuggestuerne, hvor det ikke sker, og hvor forældrene derfor fx sørger for noget at spise om eftermiddagen.

I de fleste børnehaver sørger institutionen for morgenmad. I en tredjedel er der dog ikke mulighed for, at børnene kan få mad om morgenen. Formiddag og eftermiddag er det i dag de færreste institutioner, der tilbyder et mellemmåltid. I knap halvdelen af børnehaverne giver forældrene derfor selv børnene ekstra mad med til mellemmåltider. En del steder har man ordninger, hvor man skiftes, eller hvor man betaler til en fælles kasse.

0-6 års institutionerne placerer sig mellem vuggestuer og børnehaver m.h.t. mad og mellemmåltider.

Ser vi endelig på institutioner, der modtager skolebørn, har man de fleste steder – men ikke alle – tilbud om morgenmad og om lidt at spise om eftermiddagen. I en tredjedel af disse institutioner er der ordninger, hvor forældrene skiftes eller betaler til en fælles kasse.

Det er meget forskelligt, hvor meget der i givet fald betales til den fælles kasse. I gennemsnit er beløbet 116 kr. mdl. for de, der betaler til den.

10. Ekstrabetaling

Ifølge dagtilbudsloven må forældrebetalingen højst udgøre 25 pct. af institutionens driftsudgifter, når udgifter til bygninger og vedligeholdelse er trukket fra.

Det er derfor på kanten af lovgivningen, hvis institutionen ud over den almindelige forældrebetaling beder om særskilt betaling for ydelser, der indgår i den almindelige drift. Når det gælder mad, er der dog særskilt åbnet mulighed for ordninger, hvor forældrene betaler.

Det hedder i Vejledningen om dagtilbud:

”Dagtilbudsloven og dagtilbudsbekendtgørelsen gør endeligt op med reglerne for fastsættelse af forældrebetalingen. Betalingsreglerne sætter den øvre grænse for, hvad en kommune kan opkræve i forældrebetaling, og den kan ikke fraviges, uanset om forældrene ”frivilligt” måtte ønske at betale mere. Udgangspunktet er således, at der ikke kan opkræves ekstrabetaling fra forældrene.

Udgifter til ydelser eller aktiviteter, der må anses for at udgøre en integreret del af dagtilbuddets virksomhed, udgør en del af udgifterne til dagtilbuddets drift og indregnes i kommunalbestyrelsens bruttoudgifter for driften af dagtilbud. Udgifterne indgår således i grundlaget for beregning af den almindelige forældrebetaling på 25 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter og kommunens tilskud på 75 pct. af bruttodriftsudgifterne.

Betalings- og tilskudsreglerne åbner således ikke mulighed for, at der i dagtilbuddet kan opkræves særskilt forældrebetaling for sådanne ydelser eller aktiviteter.

Som en integreret del af dagtilbuddets virksomhed betragtes som minimum de aktiviteter og de ydelser, der skal til, for at dagtilbuddet opfylder dagtilbudslovens formålsbestemmelser for dagtilbud, jf. §§ 1 og 7, bestemmelserne om pædagogiske læreplaner.

Aktiviteter, der må anses for at udgøre en integreret del af dagtilbuddets virksomhed, kan eksempelvis være diverse planlagte arrangementer, såsom svømning eller rytmik samt andre pædagogiske aktiviteter. Eller det kan være ydelser i form af ekstra hjælp i dagtilbuddet efter dagtilbudslovens regler om støtte. Eksemplerne er ikke udtømmende.”

27 pct. af svarpersonerne angiver imidlertid, at forældrene i den institution, de repræsenterer, betaler særskilt for bestemte ydelser. Der er bl.a. tale om:

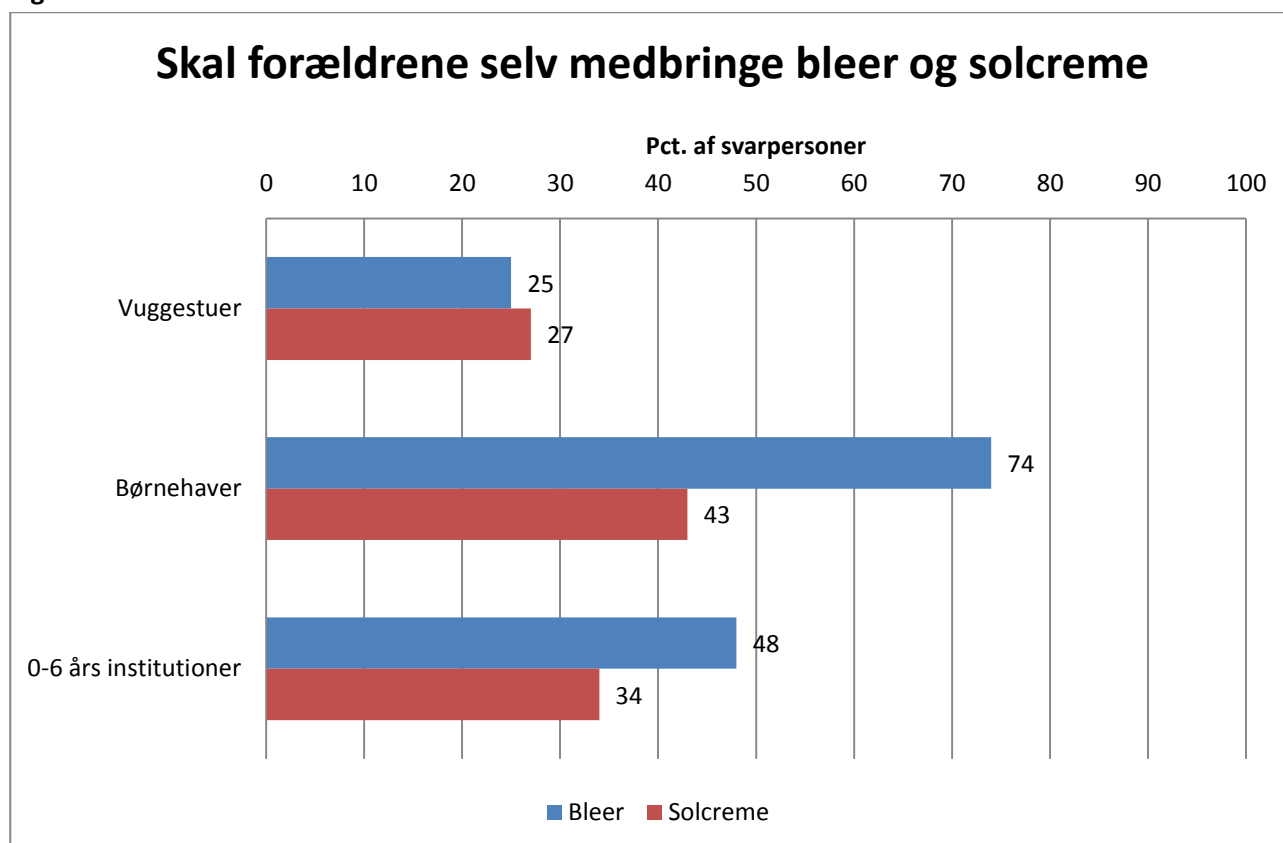
- arrangementer ved højtiderne (14 pct. af svarpersonerne)
- Ture/udflugter (5 pct. af svarpersonerne)
- Andre arrangementer ud af huset (2 pct.)

14 pct. angiver andre ydelser, som der betales særskilt for. Det kan fx være bleer eller solcreme, hvor man nogle steder har fælles køb. Flere nævner også fx fester, fællesspisning, gavekasse og koloni.

Betalingen udgør typisk 50-200 kr. årligt de steder, hvor disse ordninger findes. Enkelte steder med fællesspisning er den højere. Desuden er der et par svarpersoner, der oplyser, at forældrene i deres institution betaler 800-900 kr. årligt for bleer.

Ud over direkte betaling kan forældrene blive bedt om selv at sørge for fx bleer og solcreme. Som det fremgår af Figur 22, er det en udbredt praksis. I børnehaverne skal de fleste forældre have bleer med, men naturligvis kun hvis deres børn endnu ikke er renlige. Nogle steder skal forældrene kun have bleer med, hvis barnet har passeret de 3 år.

Figur 22

Flere steder, hvor børnene ikke skal have solcreme med, kræves i stedet, at børnene er smurt ind i solcreme, når de møder om morgenen.

Formændene for forældrebestyrelserne er blevet spurgt, om de direkte eller indirekte opfordres til at medbringe materialerne. Svarene fremgår af Tabel 10.1.

Tabel 10.1. Hvilke materialer opfordres forældrene til at medbringe?

	Det beder personalet om	Det opfordrer forældrebestyrelsen til	Det ligger i luften, at det vil være velset	Pct. af svar		
				Nej	Ved ikke	I alt
Bøger	1	2	3	93	1	100
Papir/farver	5	3	6	86	1	100
Brugt legetøj	2	5	9	83	1	100
Tøj	20	2	6	71	1	100
Møbler	1	1	2	96	1	100
Andet	4	2	2	86	6	100

Det ses, at opfordringer til at medbringe materialer har et begrænset omfang – undtagen for tøj. I 32 pct. af vuggestuerne opfordres forældrene til at medbringe tøj.

11. Forældrenes medvirken

Spørgsmålet om forældrenes *medvirken* rejser en række principielle diskussioner, som også rejses på andre områder, hvor frivilligt arbejde kommer på tale.

På den ene side bør daginstitutioner ikke alene være institutioner for børn læring, pasning og udvikling. De kan også udvikles til samlingspunkter for sociale aktiviteter, hvor man deles om oplevelser og aktiviteter og på den måde udvikler et lokalt fællesskab og personlige relationer mellem børn og voksne. Derfor ønsker mange forældre at blive en del af et socialt liv omkring institutionen.

Men der er også argumenter, som trækker den anden vej. Nogle argumenter, man hører, er:

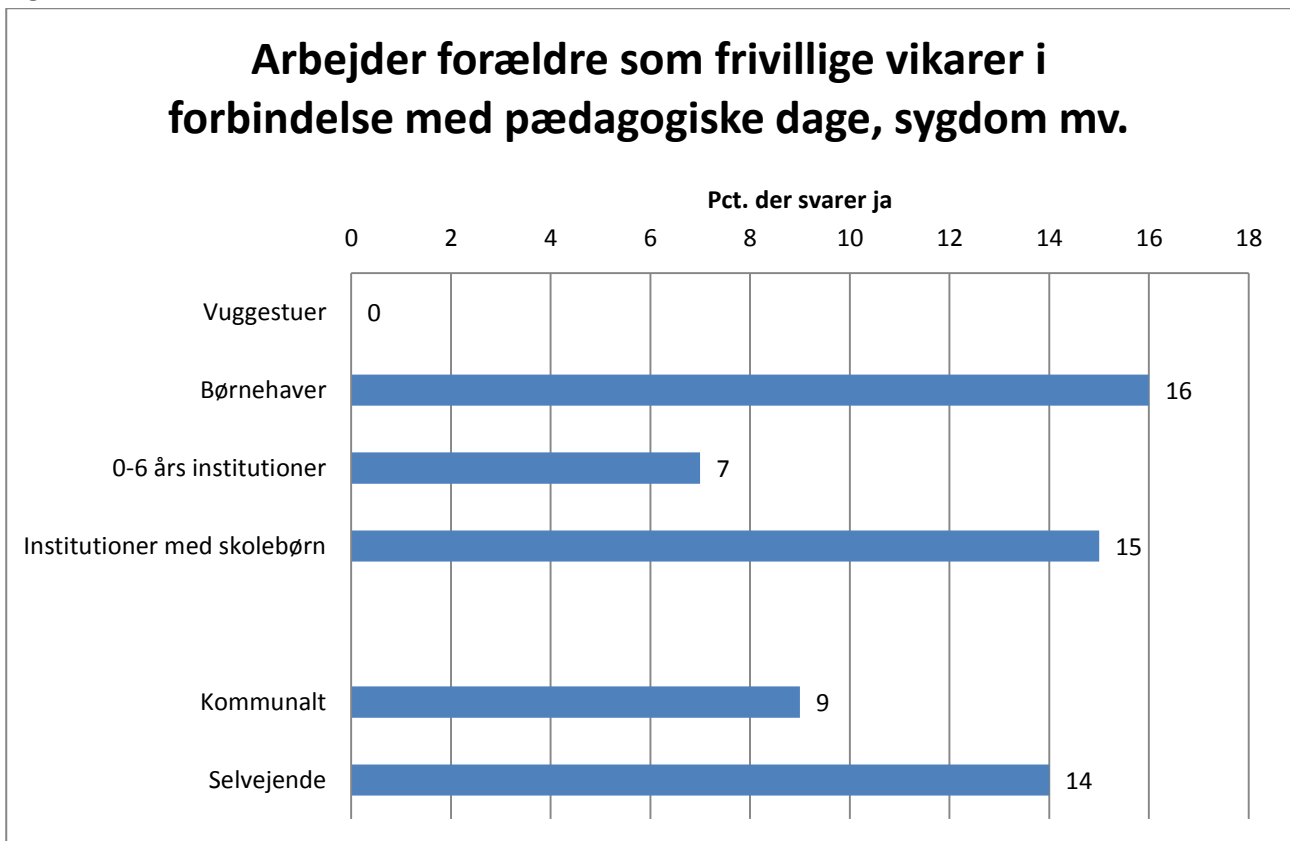
- Mange forældre synes, de betaler rigeligt i forældrebetaling og ikke behøver at bidrage yderligere
- Mange forældre har en travl hverdag i forvejen. Er det virkelig rimeligt, at det er denne gruppe, som skal bruge friweekends på at udbedre institutionerne?
- Nogle forældre oplever måske det "frivillige" arbejde som et pres. Man vil nødtigt stå tilbage som én, der ikke vil bidrage til fællesskabet, selv om man måske ikke har lyst.
- Er det forældrenes opgave at varetage vedligeholdelsesopgaver, fordi kommunen vil spare, samtidig med at der måske er ledige håndværkere?

Der er afgjort ikke enighed om disse spørgsmål. Nogle ønsker at sætte en grænse: Hvis det er aktiviteter, hvor børnene er med, er det OK. Ellers må institutionen hyre håndværkere, er der fx nogle, der synes.

11 pct. af svarpersonerne oplyser, at man lader forældre arbejde som frivillige vikarer i forbindelse med pædagogiske dage, sygdom m.v.

I Figur 23 er svarene fordelt dels på aldersgruppe, dels på ejerforhold.

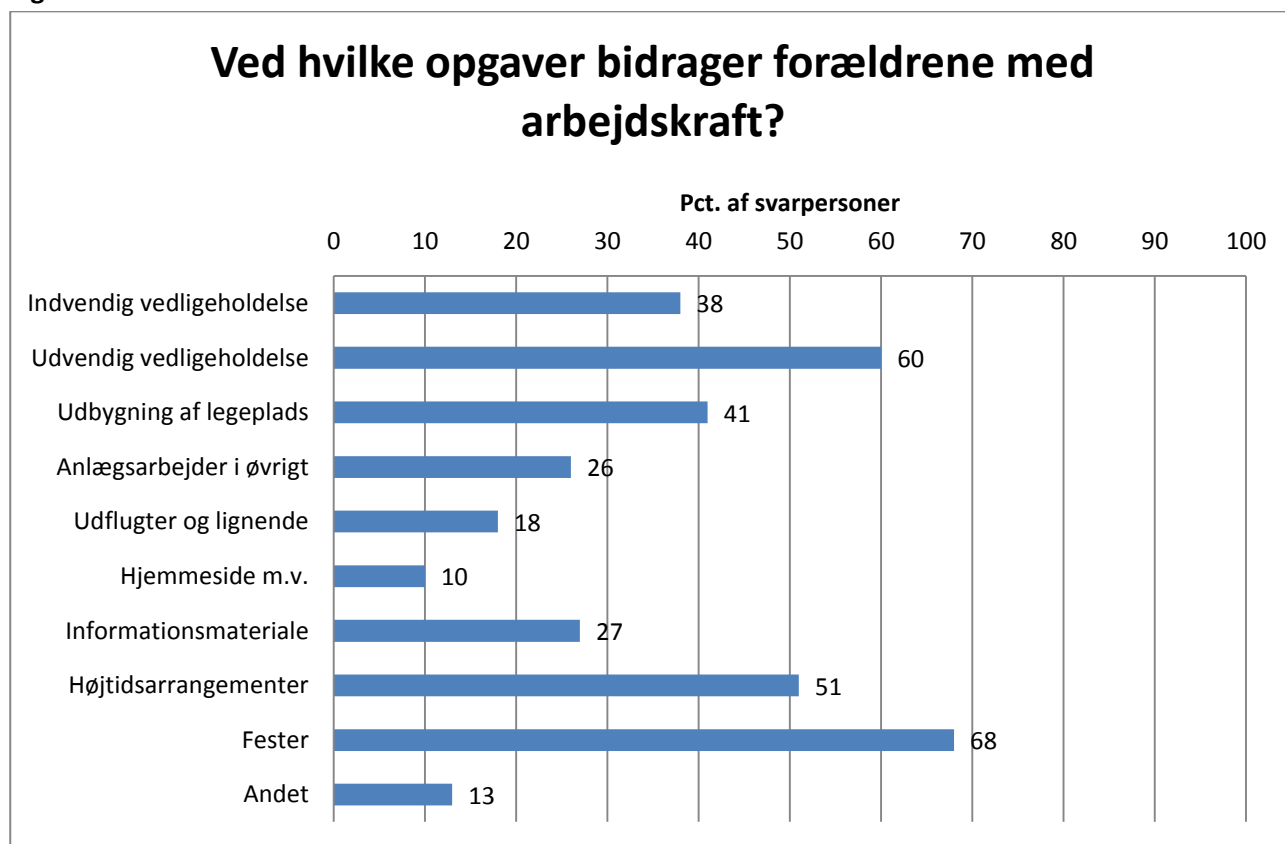
Figur 23

Det fremgår, at man i vuggestuerne ikke lader forældre fungere som vikarer. Det sker derimod typisk, hvor børnene er lidt ældre. Desuden er sådanne ordninger lidt mere udbredte i selvejende end i kommunale institutioner.

I langt de fleste institutioner medvirker forældre desuden med arbejdskraft til forskellige opgaver. Dette fremgår af Figur 24.

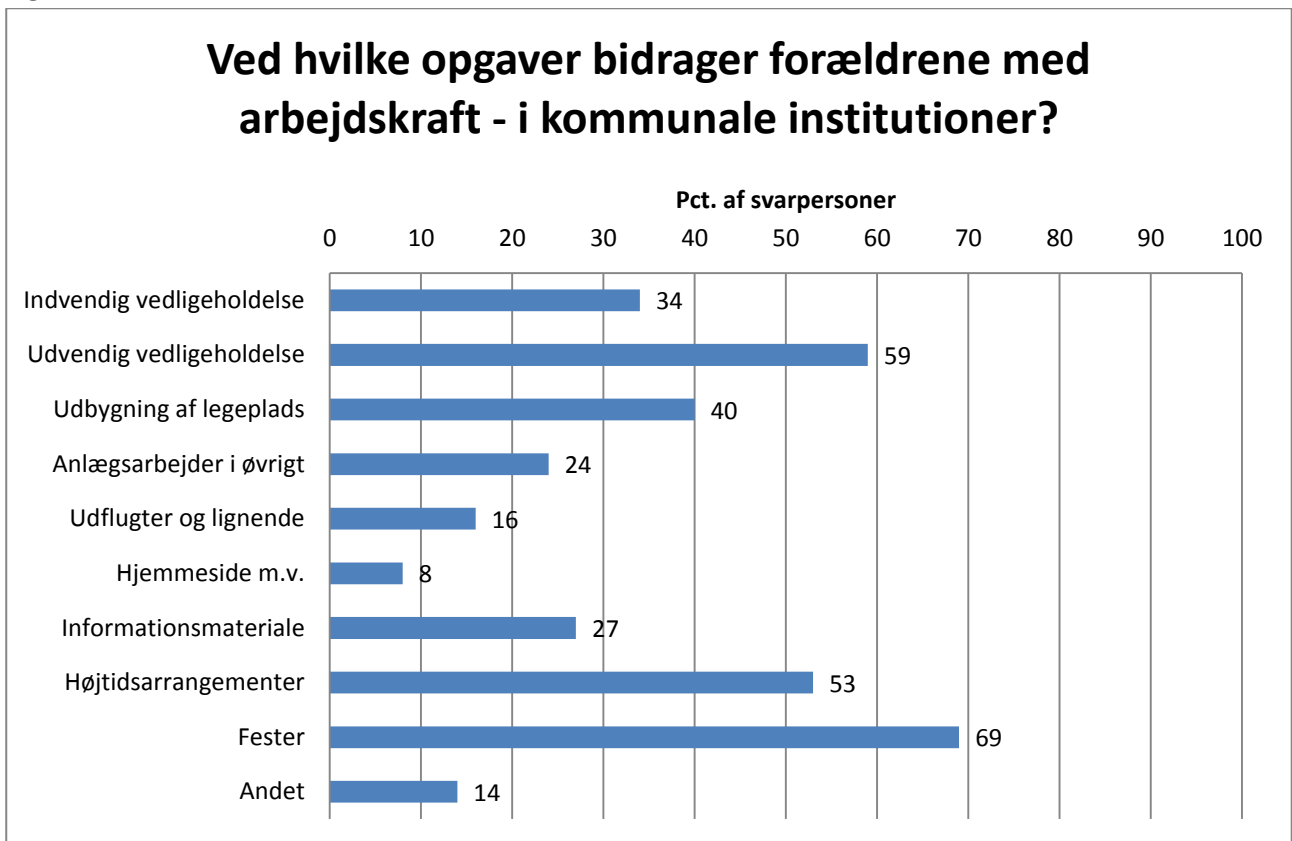
Figur 24

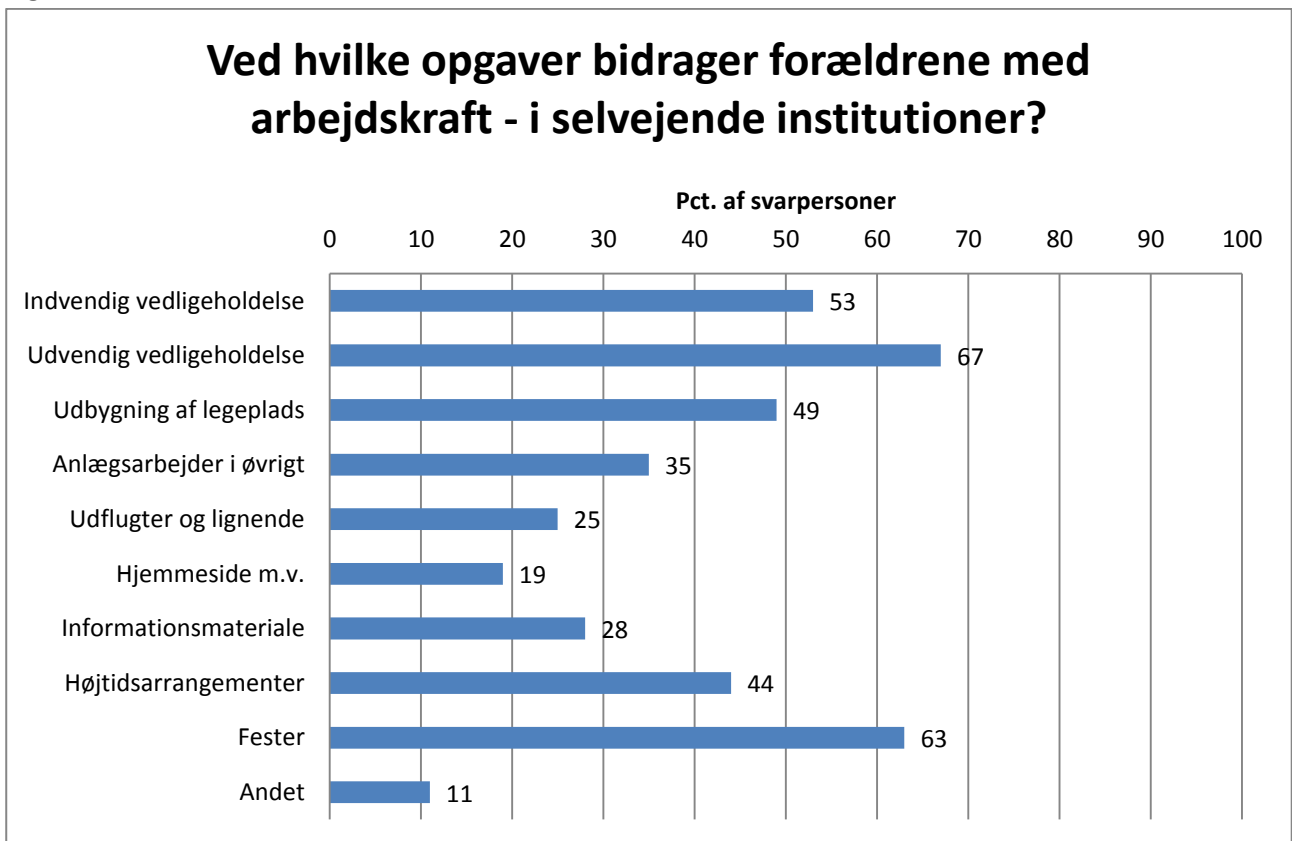
Det ses, at forældrene i et flertal af institutionerne medvirker ikke blot ved særlige arrangementer, men også i forhold til vedligeholdelsesopgaver m.v.

I Figur 25-27 til er svarene fordelt på institutionens ejerforhold.

Figur 25

Figur 26

FORÆLDREINDFLYDELSE OG FORÆLDREMEDVIRKEN I DAGINSTITUTIONER

Det ses, at forældrenes medvirken med arbejdskraft er noget større i selvejende end i kommunale institutioner. Men også i kommunale institutioner er den stor. I et flertal af de kommunale institutioner medvirker forældrene fx ved den udvendige vedligeholdelse.

Svarene "andre aktiviteter" dækker bl.a. over faste arbejdsdage (typisk 1 eller 2 gange årligt), arrangementer, hvor forældrene sørger for kaffe/kage samt fotografering af børnene.

Endelig er bestyrelsesformændene blevet spurgt, om det sker, at forældrene opfordres til at holde børnene hjemme på grund af personalets sygdom eller manglende vikardækning.

75 pct. svarer nej til dette spørgsmål.

19 pct. angiver, at det er sket enkelte gange

6 pct. svarer, at det ligger i luften, at det må man gerne.

12. Metode

Undersøgelsen er gennemført i tilslutning til undersøgelsen om "Daginstitutionernes hverdag 2013". Der er udsendt et elektronisk link til lederne, som giver adgang til et netbaseret spørgeskema. Lederen er blevet opfordret til at videresende linket til formanden for forældrebestyrelsen/forældrerepræsentationen.

Der er foretaget en ny indsamling af institutionernes e-mails fra de kommunale hjemmesider, og de indsamlede mails er inddelt i tre grupper:

- 1) E-mails til dagtilbud, der har karakter af områdeinstitutioner med flere tilknyttede børnehuse/daginstitutioner
- 2) E-mails til lokale børnehuse/daginstitutioner, der er underlagt en områdeinstitution
- 3) E-mails til enkeltstående daginstitutioner.

Tabel 12.1 viser svarfordelingen.

Der er udsendt 3270 invitationer til kommunale og selvejende institutioner og indkommet 956 udfyldte spørgeskemaer, hvilket svarer til, at 30 pct. har svaret. Det er Bureau 2000s opfattelse, at undersøgelsen giver et pålideligt billede af forældrebestyrelsernes arbejde, sådan som dette vurderes af formændene.

Tabel 12.1. Udsendte invitationer og svarprocenter i forskellige typer af forældrerepræsentation

	Udsendt	Indkomne svar	Svarprocent
Områdeinstitutioner	401	212	53
Lokale enheder under områdeinstitutioner	1538	317	27
Enkeltstående institutioner	1331	401	30
I alt	3270	966	30

Ved beregning af svarprocenten for lokale børnehuse er der korrigeret for, at 21 pct. af lederne i den parallelle rundspørge til dagtilbudsledere har oplyst, at man ikke har forældrerepræsentationer i de lokale enheder. Lederne her er blevet bedt om at bort fra henvendelsen.

Tabel 12.1. bygger på den registrering af e-mail adresser, som er sket forud for undersøgelsen ved de kommunale hjemmesider. I nogle tilfælde kan en institution på hjemmesiden fremstå som enkeltstående, selv om den faktisk er lagt ind under et område. Det kan også være sket, at et spørgeskema, som er sendt ud til en lokalinstitution, er blevet givet videre til formanden for det samlede område. Ved analysen af resultater er anvendt svarpersonernes egen angivelse af, hvilken type institution, de repræsenterer.

Fra start blev der også sendt invitationer ud til godt 500 privat- og puljeinstitutioner. Der er imidlertid kun kommet 45 skemaer tilbage. Samtidig er privatinstitutionerne meget forskellige. Mange er oprettet på forældreinitiativ, og her vil man naturligt opleve en stor forældreindflydelse. Men der er også en gruppe privatinstitutioner, som kører efter et forretningskoncept. Man kunne derfor frygte, at besvarelsene – med en svarprocent på mindre end 10 – ikke ville give et retvisende billede af den brogede samling af privatinstitutioner. Det er besluttet at tage privatinstitutioner ud af undersøgelsen.

FORÆLDREINDFLYDELSE OG FORÆLDREMEDVIRKEN I DAGINSTITUTIONER

Der er ikke sket nogen vægtning af besvarelsene i forhold til fx svarprocent i kommunen eller børnetal. Det er Bureau 2000s indtryk, at svarene kan være vidt forskellige inden for samme institution, og svarene må i det hele taget betragtes som individuelle udsagn fra formænd for forældrebestyrelser. Man kan med andre ord ikke være sikker på, at man ville få nøjagtig den samme svarfordeling, hvis man i stedet havde spurgt de "menige" forældre.

Men det er Bureau 2000s opfattelse, at deltagelsen er tilfredsstillende, og at undersøgelsen giver et retvisende billede af, hvad forældrebestyrelsesformændene mener.

Bilag 1. Kommentarer om indflydelse

280 svarpersoner har benyttet muligheden for at komme med uddybende kommentarer om, hvordan de oplever forældrenes indflydelse. I det følgende er udvalgt 126 karakteristiske kommentarer.

Kommentarerne er ordnet dels efter type af forældrerepræsentation, dels i grupperne ros – ris – andet.

Kommentarer fra formænd for forældrebestyrelser for områdeinstitutioner:

Ros:

Vi har i bestyrelsen en klar fornemmelse af at være inddraget både m.h.t. økonomi og pædagogiske principper. Fx er åbningstider besluttet af bestyrelsen.

Vi kommer med vores meninger, og der bliver lyttet. De er glade for, at vi siger tingene, som vi ser det, da nogle ting hurtigt kan blive rutine. Er med til at planlægge arrangementer for både forældre og børn, sammen og hver for sig. Synes, det er dejligt, at jeg kan se ting, der er lavet om eller indført, som jeg ved, at jeg har været med til at gennemføre.

Jeg synes, vi har mulighed for at tage meget relevante emner op, som vedrører vores børns hverdag i institutionen – og jeg oplever at det er med til at flytte noget :)

Vi har en god dialog mellem forældrebestyrelsen og personalet samt ledelsen. Personalegruppen er lydhør over for forældrebestyrelsens eventuelle problemstillinger.

Vi bliver hørt og forslag/kommentarer bliver taget til efterretning. Forældre er i høj grad med til at sætte dagsordenen – vi bliver direkte adspurgt om vores mening, herunder om temaer som kan/skal bringes til torvs.

Personale og ledelse er meget lydhøre over for forslag. Man kan få stor indflydelse, hvis man gør en aktiv indsats og et stykke benarbejde.

Vi har et utroligt godt samarbejde med dagtilbudslederen, som er kommunens repræsentant; vi får god viden og sparring på mange typer opgaver.

Vi har indflydelse på rigtig mange ting, bl.a. kost, trivsel osv.

I vores institution har vi på oplæg fra forældrebestyrelsen igangsat en helt ny struktur, der betyder omfattende ændringer i hverdagen. Personalet har været meget positiv over for disse ændringer

Der er en god åben dialog mellem forældre, klyngeleder og personale, som er med til skabe forståelse for det pædagogiske arbejde og forældrenes bekymringer/synspunkter.

Ris:

Vi har kun indflydelse på ting, der kun vedrører børnene og forældrene, fx. kostpolitik, sikkerhedspolitik. Vi har ingen indflydelse på økonomi (fx blev der besluttet, at en pædagog, der gik på efterløn, skulle erstattes af en medhjælper), og vi er kun med til at beslutte, hvem der skal ansættes ved fastansættelser. Ved vikariater må vi ikke komme med til jobsamtale. Vi har heller ikke indflydelse på læreplan eller lignende.

Tilvalg/fravalg af kostordning foregår ved forældreafstemning i de enkelte institutioner.

Klyngestrukturen er efter min mening ikke gennemtænkt. Hvad er det, man ønsker fra forældrene, bortset fra, at man skal kunne bruge forældrene politisk i forhold til "inddragelse"? Jeg vil gerne have fastlagt en klar kommunikationsgang mellem forældre og en beslutningstagende instans, hvor man ikke risikerer at sætte sin klynge/institution i dårligt lys. De ansvarlige for klyngestrukturen burde være mere interesserede i konstruktiv kritik fra kunderne (forældrene). Som det fungerer nu, er det i mine øjne en meget ringe optimering af midler.

Bestyrelsens beslutninger bliver "overrulet" af institutionens leder i tilfælde, hvor der ikke er enighed mellem bestyrelsens og kommunens mål.

Da der er en del, der bliver dikteret politisk, kan det være svært som bestyrelsesmedlem at gennemskue årsager og konsekvenser af de beslutninger, der tages.

Det mest paradoksale er nok, at det, vi beslutter i bestyrelsen, ofte er meget lang tid om at blive gennemført/handlet på – det drukner tit i andre prioriteringer og bare det at få hverdagen med børnene til at hænge sammen ...

Hvis vi råber op! Efter gentagende problematikker omkring sammenlægning af to institutioner og lederskift er der dialog. Til tider dog anstrengt. Ressourcemangel er også et problem her.

I forbindelse med sammenlægninger i Randers Kommune til først 14, så fem dagtilbud samt opsigelse fra dagtilbudslederen har det været noget frustrerende og uden ret meget konsistens.

Når man taler om forældreindflydelse, er det vigtigt at få defineret, hvilken institution der fastsætter rammerne. Der er lovgivning, der er byråd, og der er den lokale ledelse. En del af den forældreindflydelse, der mangler, skyldes lovgivningen, eksempelvis formen på forældreafstemning vedr. madordning – det er bestemt i lovgivningen, men burde lægges ud til forældrebestyrelserne. Fastsættelse af de pædagogiske principper – noget er lovgivning, noget andet er byråd og endelig er der den lokale ledelse – her burde der i MEGET højere grad være forældreindflydelse. Forældrebestyrelsen ender med at være en slags overvågningsorgan, hvor den lokale ledelse er "nødt" til at afrapportere et eller andet til, og derfor fastholder fokus på de områder, der har forældrenes bevågenhed.

Synes, at det er svært at føre beslutninger taget i forældrebestyrelsen ud i de enkelte institutioner, da personaleressourcerne er så begrænset som de er pt.

Vi får informationer og mulighed for at læse meget igennem, inden det besluttes, men jeg oplever, at den konkrete indflydelse er begrænset.

Vi har kun mulighed for at ytre ønsker og ikke komme med reelle krav. Det ville være dejligt som forældrebestyrelse, hvis vi kan få indflydelse på det reelle arbejde og de projekter, som laves i institutionen.

Vi føler, at vi er styret af kommunes økonomi.

Jeg opfatter kun, at der findes en forældrebestyrelse, fordi der "skal" være en ... Vi har ingen indflydelse på nogen ting. Jeg er en del af en "klynge" bestående af otte institutioner. Dvs. der er én forældrepræsentant per institution ... Det er ikke meget, og vi drøfter mere overordnede ting til de fire møder vi har om året og

ikke så meget konkrete tiltag/ændringer (fordi det også omhandler otte institutioner). Vi må ikke oprette forældreråd i de enkelte institutioner. Vi må kun lave "aktivitetsudvalg", der fx kan stå for fester etc., men intet "råd" af forældre, hvor vi kan præge institutionen.

Andet:

Der blev i bestyrelsen fremsat ønske om øget kommunikation, og efter seks måneder er der sket radikale forandringer.

Det handler ikke så meget om at have indflydelse, men om man som forældre ønsker indflydelse på særlig meget. Mange forældre i bestyrelsesarbejdet ønsker ikke at bruge meget tid på arbejdet, hvilket nok også forstærkes af, at ledelsen i klyngen er meget kompetent og gennemtrængende. Der føles vist ikke et reelt behov for at ville ændre noget i vores institution, da mange ting fungerer meget optimalt. Mange af tingene er meget overordnede, og det er derfor svært at se en rød tråd fra arbejdet til det, der sker i praksis.

Jeg oplever, at leder og personale er åbne overfor, at vi får indflydelse. MEN fra januar 2012 blev der fælles ledelse (altså klyngeledelse). Vi er fire vidt forskellige dagtilbud, og økonomien er håbløst stram. Vores bestyrelsesarbejde er indtil videre druknet i økonomibrandslukning og forsøg på at forstå hinandens forskelligheder => jeg kan være bekymret for, at vi aldrig når frem til reelle pædagogiske principdiskussioner, fordi forskelligheden er så stor, og der ALTID er økonomiske kriser.

(Vi er fire huse:

- 4 forskellige byer,
- 3 forskellige skoledistrikter,
- med størrelse fra 25 til tror, det er 80.
- naturbørnehave - alm. børnehave,
- integreret - ikke integreret)

Jeg synes, overgangen til fælles ledelse har været katastrofal. Jeg har siddet i børnehavestyrelse (forskellige) de sidste syv år og har aldrig oplevet at min bestyrelsesindsats havde så ringe værdi. (På trods af at både leder og personale gerne vil give os indflydelse nu).

Økonomien er håbløs stram.

Jeg synes ikke, forældrebestyrelsen bliver brugt i særlig høj grad af forældrene – om det er, fordi der ikke er behov for det, eller om vi ikke er synlige nok, er svært at vide

Idet bestyrelsen i vores tilfælde træffer principbeslutninger for tre institutioner i et samlet dagtilbud, er der kun indirekte indvirkning fra en forælder i dennes eget dagtilbud. Mange praktiske aspekter bliver styret udelukkende af dagtilbudsleder og pædagogisk leder uden forældres medvirken.

Kommentarer fra formænd for lokale forældreråd under en områdeinstitution

Ros:

Jeg mener, at vi i forældrerådet bliver virkelig godt informeret om hvad der er i støbeskeen, og hvad der overvejes. Og at vores diskussioner og holdninger i høj grad også er lægges til grund for beslutninger. Leder og personale er meget åbne omkring diskussion af alle aspekter af institutionens drift, lærermiljøer og børnenes trivsel generelt.

Det er klart min opfattelse, at der er stor forskel på, hvor meget bestyrelsen er med til at bestemme. Nogle steder er det nærmest kun et arrangementsudvalg samt informationer fra kontoret. I mit hus synes jeg, vi er meget med i beslutninger.

Den nuværende leder har virkelig gjort en stor indsats for at gøre forældrerådets arbejde mere nærværende og relevant.

Der bliver lyttet til alle, og de forslag til ændringer, der må komme, bliver taget op på et forældrebestyrelsesmøde.

Der lægges som udgangspunkt op til, at institutionens personale selv er gode til deres arbejde og gerne vil vores børn det bedste. På den baggrund ser jeg forældrebestyrelsen som tilsynsførende samarbejdspartner, vi respekterer hinanden på tværs af vores forskellige baggrunde og dermed forskellige perspektiver på vores børns trivsel og udvikling.

Det er min oplevelse, at forældrerådet tages med på råd om stort og småt i institutionen, og at det meste diskuteres til forældrerådsmøderne. Så når jeg har svaret "ved ikke" på mange af spørgsmålene i 7a, så er det, fordi vi sjældent stemmer om noget, men det meste er til diskussion i rådet og derefter handles der på baggrund af det, som forældrerådet prioriterer. Alt i alt oplever jeg et rigtig godt samarbejde mellem forældre og personale om institutionen.

Jeg oplever et godt samarbejde og gode drøftelser. Det, der bliver drøftet, er dog ofte ud fra færdige oplæg fra ledelse/ personale og ikke spørgsmål, man reelt ønsker at drøfte med forældrerådet, før der lægges en færdig plan.

Jeg synes, institutionens personale er meget åbent og imødekommende over for forslag og idéer, vi forældre kommer med.

Synes ledelse og medarbejdere er meget lydhøre i forhold til forslag/ideer fra forældre.

Vi er meget tilfredse med vores institution og har ikke behov for at have mere indflydelse, end vi har nu. Personalet yder MAX. Det er Venøvej 7, jeg taler om. De ville kunne inspirere mange andre institutioner fx med daglig morgengymnastik, udeliv og kreative værksteder.

Jeg oplever, at vi har indflydelse på det, vi skal have indflydelse på som forældre. Jeg mener ikke, at vi skal have indflydelse på, hvem der skal ansættes i huset, hvordan pædagogerne arbejder med læreplaner, eller hvordan de tilrettelægger det pædagogiske arbejde med børnene.

Ris:

Alt er så styret fra kommunens side, at vi har meget ringe indflydelse. Pædagogisk indflydelse, ja, men den bliver igen begrænset af, at vi ikke har økonomisk indflydelse – fx til kurser, efteruddannelse osv.

Meget begrænset, alt er styret kommunalt, så vi har ingen råderet over noget. Efter sammenlægningen er vi ikke blevet inddraget i noget, og har ikke kunnet bidrage med noget, da personalet først skal have fundet deres fælles ståsted, og det skal her ske uden forældrenes indflydelse.

Forældrenes indflydelse er fuldstændig undermineret. Ledere og områdeledelse nævner tit, at vi jo skal tale med den politiske del af kommunen og ikke den administrative del – og derfor har vi ikke adgang til information eller indflydelse på, om personaleressourcer anvendes hensigtsmæssigt. Vi har ingen indsigt i om kommunen leverer en tilfredsstillende kvalitet, fordi vi ingen mål har og ingen adgang til oplysninger om

driften. Min oplevelse er, at alle ledere i institutionerne er meget loyale over for kommunen, og det betyder, at de løser opgaven, uanset hvor meget der bliver sparet. De synliggør aldrig problemerne eller "det, de ikke længere kan", og vi forældre får ikke oplysninger, der kunne bidrage til at belyse disse problemer.

Jeg oplever, at vi ikke bliver hørt overhovedet, når vi fremsætter vores synspunkter, selv om vi har argumenterne og et flertal af forældrene i ryggen. Den pædagogiske konsulent er klyngelederens kumpan, og de to styrer i den retning, de selv ønsker, uden at vores modforestillinger bliver taget hensyn til. Og vi kan jo dårligt argumentere mod rapporter, vi ikke får lov til at se. Ledelsen taler ned til os, som om de ved bedre end os forældre, hvad der vil være godt for vores børn. Vi føler os dårligt behandlet og umyndiggjort gang på gang.

Vi orienteres ofte først, når beslutninger er truffet. Det er en joke at kalde det en bestyrelse – for det er det på ingen måde!

Det føles, som om forældrene bare bliver informeret om, hvad der foregår i institutionen. Har siddet i forældrebestyrelsen i et år og føler ikke, jeg har haft indflydelse på noget som helst.

Efter indførelsen af dagtilbudsordningen har vi som bestyrelse fået meget mindre indflydelse. Vi føler os indimellem sat uden for indflydelse.

I vores institution har vi mulighed for at opfordre til fx bedre kommunikation mellem pædagoger og forældre, mindre sukker og kage, lave vaske-hænder-kampagne osv., men det er ikke altid, der meldes tilbage på det. Derudover har vi indflydelse i den forstand, at vi kan påpege gode oplevelser, vi har med fx personalet og opfordre til mere af dét. Dog oplever jeg, at vores ønsker om fx fast personale på nogle af stuerne, hvor det sejler, bedre aldersspredning samt i høj grad efterspørgsel på pædagogiske principper og implementeringen af disse, ikke imødekommes. Ledelsen er i den grad ikke gode til at involvere os heller i budgettering osv. - når vi oplyses om noget er det netop som oplysning; ikke som inddragelse.

Indflydelse på arrangementer, som vi står for. Udarbejdelse og drøftelse af fx sukkerpolitik. Indsamling og søgning af fonde.

Jeg oplever, at vi kun har indflydelse i forhold til meget bagatellignende emner. Vi er fx slet ikke blevet hørt i forbindelse med en forestående sammenlægning af to institutioner og er først blevet orienteret efter høringsfristens udløb.

Jeg synes generelt, at der er en tendens til, at der informeres om de tiltag, der er i institutionen, fremfor at vi i bestyrelsen bliver inddraget i hvilke tiltag, der bør være og deltage lidt mere i planlægningen og den pædagogik, der føres. Jeg savner til tider en større åbenhed over for, hvad vi forældre og bestyrelsen ser af behov i børnehaven. Vi mangler et forum, hvor vi kan have en større dialog omkring børnenes hverdag og måden, tingene kører på i institutionen.

Vi har kun indflydelse på arbejdsdage og eventuelle fester, så reel indflydelse på børnenes hverdag har vi ikke.

Andet:

Vi er i gang med en proces, hvor indflydelsen tidligere har været meget lav, men med en ny leder er der ved at komme gang i drøftelserne, og lydhørheden er meget stor. Men forventningerne om, hvor meget

indflydelse vi har på principperne på det pædagogiske arbejde, er endnu ikke afstemt. Lige nu ønsker forældrerådet mere indflydelse, end personale og leder synes.

Vi er i den heldige situation, at vi har en institution, der kører fantastisk. Og det har den i øvrigt gjort altid. Men vi ville være ilde stedt, hvis det modsatte var tilfældet, da vi ikke længere har mulighed for at påvirke / eller have medindflydelse på nogle af beslutningerne.

Forældrebestyrelsen diskuterer emner, som vi selv kommer med forslag til. Derudover er der oplæg fra ledelsen, som vi kan komme med input til – både økonomisk og fagligt. Ledelsen lytter til det, vi siger, men det er kun de mindre ting, vi har indflydelse på.

Fx hvordan skal vi stemme om madordningen?

Hvornår skal den fælles forældrearbejdsdag ligge?

Hvad skal gives videre af informationer til hele forældregruppen?

Derudover debatterer vi emner, som fx hvad institutionens retningslinjer/politik er på forskellige områder.

Forældrebestyrelsen har stor indflydelse, når det angår arbejdet med at skabe god kontakt mellem forældre og personale/institution. Forslag til forbedringer i den daglige kontakt er velkomne. Vi planlægger også mange sociale aktiviteter. Den daglige drift af institutionen/økonomi/ansættelse/pædagogiske principper er orienteringspunkter på møderne.

I bund og grund er der gode muligheder for at få indflydelse i den institution, jeg er tilknyttet. Det bliver dog ikke udnyttet særlig meget, fordi det generelt svært for "ikke professionelle" at være meget aktiv i beslutninger, der påvirker en hel arbejdsplads, og hvor man sjældent har det fulde overblik over, hvordan alting kører. Hvis man skal have tilstrækkeligt overblik, kræver det en meget stor indsats fra forældrerådsrepræsentanternes side, hvilket der generelt ikke er stemning for; derudover er der løbende udskiftninger i forældrerådet, som gør det svært at få en konsistent gruppe.

I et forældreråd oplever jeg, at vores rolle er således, at vi bliver inkluderet i de beslutninger, der skal træffes. Nogle gange vil det sige, at vi bliver forelagt problemstillingen samt løsningen (og altså ingen umiddelbar indflydelse), andre gange bliver vi inddraget for at blive spurgt til råds, og der har vi givetvis en indflydelse. Ellers er det mest op til forældrerådet selv eller de øvrige forældre at tage et emne op, hvis man synes, det er problemfyldt. I fx klyngebestyrelsen hedder det sig, at forældre har indflydelse. Jeg vil dog stadig mene, at denne indflydelse er begrænset, da vi forældre (som jo deltager som en del af vores fritid) sidder over for pædagogiske ledere (som er på arbejde). Medmindre man som forælder tilfældigvis selv arbejder inden for området, vil der være et informationshul i forhold til viden, når beslutninger skal træffes. Dette er nok svært at komme væk fra, og den samme problemstilling gælder i forældrerådet.

Jeg oplever forældreindflydelsen være stærkere i forældrerådet, end i selve bestyrelsen. Primært af den grund, at vi diskuterer overordnede principper for 0-13 års børn i en klynge med ca. 500 børn.

Jeg ser det som mit ansvar, at samtalen om principper kommer op. Jeg oplever, at den øverste leder fremlægger og inddrager, men ikke tydeliggør vores rolle i fx formulering af principper og værdier og andre indflydelsesområder. Jeg har selv måtte scanne vedtagelser om principper og dette arbejde ind til medlemmer. Det har hjulpet at være til dialogmøder.

Vi bliver hørt, og der er dialog, og jeg oplever klart interesse og engagement for at høre vores mening. Men direkte indflydelse har vi ikke, men det er min klare fornemmelse, at vores debat bliver taget med i den samlede betragtning.

Vi bliver hørt, men ikke omkring pædagogisk praksis (hvilket vi heller ikke mener, vi bør). Vi må meget gerne spørge ind og får fyldestgørende svar. Og vi har stor indflydelse på vores eget virke i Børnehuset.

Vi bliver hørt, og vores ideer og holdninger bliver brugt og arbejdet ud fra. Vi har meget indflydelse på, om der skal ske nogle nye tiltag og får indblik i hvad der forgår i institutionen.

Vi har stor indflydelse i vores eget børnehus, men ikke institutionsbestyrelsen, på de overordnede principper. Det er et punkt, vi netop har på næste institutionsbestyrelsesmøde!

Der er for stor faglig spredning pga. klyngestrukturen, hvilket gør det svært at samarbejde omkring fælles relevante emner.

Det er reelt set klyngebestyrelsen, der i dag har beslutningskraften. Vi oplever dog, at der kan påvirkes, hvis behov herfor opstår.

Jeg er som forælder bekymret over, at flere og flere dagplejere går på efterløn, uden der bliver ansat nye. Det vil sige, at der om få år er skåret drastisk i tallet af områdets dagplejere. Samtidig er det svært at skaffe nye ansøgere. Dog står vi med en interesseret dagplejer på hånden lige nu. Jeg bliver bekymret over, at ledelsen i området kan vælge at spare nye dagplejere væk, da jeg hører om flere, der ønsker dette tilbud – og i stedet bliver sendt i institution. Her ville jeg gerne have større indflydelse. Måske med nogle rammer som kunne hjælpe:

1: at der bliver oprettet en særdelt venteliste til dagplejere hos pladsanvisningen

2: at der kommer en minimum procentdel, så hvert lokalområde vidste, hvor meget der kunne skæres i dagplejen i forhold til i institutionerne. Og så der på den måde kom en sikkerhed/tryghed for dagplejerne. Budgettet er samtidig så snørklet skrevet, at ingen andre end ledelsen ved, hvad pengene reelt er gået til. Jeg ønsker mere tydelighed og evt. mere indflydelse.

Kommentarer fra forældrebestyrelsesformænd for kommunale institutioner, der ikke er med i en områdeinstitution

Ros:

Bestyrelsen tages meget seriøst af ledelsen og medarbejderne.

Oplever en god leder og kompetente pædagoger. Oplever samtidig, at der lyttes til os der, hvor vi inddrages, og beslutninger tages på baggrund af bestyrelsens ønsker.

Vi har en leder, der i eminent grad orienterer os om aktuelle forhold, tager os med på råd og uddelegerer arbejdsopgaver, der matcher vores kompetencer. Det forventes, at vi involverer os, og det, at vi reelt har indflydelse, gør arbejdet i bestyrelsen så meget sjovere og mere meningsfuldt.

Der er en åben dialog om de overordnede rammer for institutionen samt konkrete forhold, hvor dette er nødvendigt, men med en fornøden respekt for, at der er tale om en professionel arbejdsplads med en ansvarlig ledelse. Det er ikke forældrebestyrelsens opgave eller ansvar at forestå eller diktere de faktiske operationelle forhold i institutionen. Disse ansvar og privilegier påhviler og tilfalder den daglige ledelse.

I vores relativt korte levetid har vi allerede været med til at tage nogle vigtige beslutninger

Forældrebestyrelsen bliver inddraget i alt, hvad der sker i institutionen – lige fra økonomi til ansættelse af nye medarbejdere. Personalet er gode til inddrage og fortælle, når der sker den mindste ændring;

FORÆLDREINDFLYDELSE OG FORÆLDREMEDVIRKEN I DAGINSTITUTIONER

når vi har forslag og ønsker, bliver de imødekommet i det omfang, det er muligt. Selvom beslutninger i overvejende grad ligger hos ledelsen, er det tydeligt, at forældrebestyrelsens mening bliver hørt og tæller.

Vi har en leder, der er villig til fornyelse og er meget lydhør. Så gode forslag føres ud i dagligdagen i institutionen.

Vi holder kaffemøder for forældrene, hvor ledelsen altid er i huset, hvis der er spørgsmål, der skal besvares med det samme. Alle de punkter, forældrene har, tager vi med i bestyrelsen og til ledelsen og drøfter. Jeg føler i den grad, at vi som bestyrelse har indflydelse og bliver hørt.

Vi i forældrebestyrelsen bliver inddraget i stort og småt og føler, at institutionens repræsentanter og ledelse sætter stor pris på vores input. Der er en gensidig respekt i bestyrelsen. Det er en særdeles velfungerende institution, og vi bruger mest energi som forældrebestyrelse på at repræsentere forældrene over for kommunens evindelige spareiver.

Vi oplever stor indflydelse vedr. økonomiske midler, pædagogiske tiltag, forbedring og generelt omkring ændringer og forhold vedr. det brand, vi har i vores institution.

Børnehaven er meget lydhøre over for bestyrelsens input.

Der er en høj grad af medindflydelse igennem forældrebestyrelsen. Institutionen involverer og deler tanker omkring udvikling og tiltag, som har betydning for ansatte og børn.

Der er stor opbakning til bestyrelsen fra leder og personales side – ligesom vi i bestyrelsen gør meget for at markere, at vi er til for personale, forældre og børn. Dvs. der, hvor vi kan hjælpe, vil vi meget gerne. Der er lydhørhed for det, som bliver drøftet til møderne og altid mulighed for at tage emner op igen om nødvendigt. Vi bliver inddraget i de pædagogiske principper og har mulighed for at præge disse med vores forældreøjne.

Vi har et super godt samarbejde med lederen og holder bestyrelsesmøder mindst hver sjette uge. Herudover har vi rigtig god kontakt til forvaltningen, som inddrager os i de politiske beslutninger.

Vi inddrages i alt fra politik til budget og fra pædagogisk indsats til ansættelse/afvikling af medarbejdere.

Via god dialog på møderne, hvor alle frit kan sige deres mening, kan vi alle være med til at påvirke dagligdagen for institutionen. Det har været alt lige fra ekstra lukkedage, frokostordninger, investering i legeplads og fastansættelse af pædagoger.

Vores børnehave er en relativt lille børnehave med plads til 30 børn. Når der skal tages beslutninger, er den pædagogiske leder god til at informere os herom, oftest på forældrebestyrelsesmøderne, hvor vi får en rigtig god debat omkring de forskellige tiltag. Vi er i vores børnehave god til at tale om tingene, og der er stor åbenhed om de væsentlige aspekter omkring dagligdagen, tematiltag for børnene, hvad pædagogerne har af tanker og ideer mv. Vi opfordrer forældrene på forældremøderne til at gøre deres indflydelse gældende og komme med tiltag, tanker og forslag til forbedringer, forslag til temaer og meget andet, for vi anerkender, at forældrene er gode stærke ressourcer i børnehavens daglige gænge. Alt i alt gøres der meget ud af forældreinddragelse i vores børnehave. Det er som forældrebestyrelsesformand meget tydeligt at se, at vore dygtige pædagoger modtager uddannelse, som bliver implementeret i børnehaven.

Ris:

FORÆLDREINDFLYDELSE OG FORÆLDREMEDVIRKEN I DAGINSTITUTIONER

Bestyrelsen er ren proforma uden reel indflydelse. Men vi har på det seneste møde konfronteret vores leder med problemet, og også involveret kommunen. Det ser ud til, at der nu sker ændringer – men hvor stor indflydelse, vi reelt får, er jeg meget usikker på.

Efter min opfattelse er der tale om skindemokrati. Jeg oplever, at forældrebestyrelsen er uden reel indflydelse på de afgørende spørgsmål så som personalepolitik, sygefravær, bemanning på stuerne, ændring i bemanning på stuerne, anvendelsen af budget, sammensætning af personalegruppe, udvælgelse af leder, udarbejdelse og evaluering af pædagogiske planer, indflydelse på aktiviteter, reel drøftelse af udfordringer i form af pædagogik, rammer og mål. Jeg oplever en leder og en institution, der ikke er vant til og ikke reelt ønsker forældreindflydelse. Input ses som angreb og utidig indblanding.

Generelt føler jeg ikke, at vi i forældrerådet har nogen indflydelse. Hvis vi havde mere ansvar, tror jeg også, det ville tiltrække stærkere ressourcer i forældrerådet.

Lederen i vores institution er fuldstændig usamarbejdsvillig og går i forsvar, så snart bestyrelsen stiller spørgsmål eller i øvrigt kommer med forslag. Til trods for, at jeg har gennemlæst institutionens vedtægter, føler jeg ikke, at jeg har nogen anelse om, hvad vi som bestyrelse kan have indflydelse på. Som formand for bestyrelsen er det min opfattelse, at kun én bestemmer i den institution, og det er lederen.

Oplever, at forældrebestyrelsen til tider kun er lavet, da det er et lovkrav.

Samarbejdet i vores bestyrelse kører pt. meget dårligt. Institutionen har desværre den opfattelse, at vi som forældre egentlig blot er til gene. Det seneste år har institutionen derfor prøvet at sætte os ud på et sidespor og blot orienteret os om store beslutninger, efter at disse er trådt i kraft. Dette har selvfølgelig medført en masse protester fra forældrene. Det er desværre ikke helt let at finde tilbage til det gode samarbejde, som vi tidligere har haft, men det lykkes vel – jeg er optimistisk.

Som aktiv forælder (i bestyrelsen) ønskes der plads til større mulighed for indflydelse – også uden konstant at få smækket i hovedet, at det ikke kan lade sig gøre pga. besparelser, det er der ikke overskud til i personalet, det har I ikke beføjelser til som forældrebestyrelse, osv. Hvad skal der sidde en forældrebestyrelse der for, hvis det "eneste", vi kan snakke om, er principper/lærerplaner & budget (sidstnævnte bliver alligevel topstyret af forvaltningen/politikerne, føles det som om)? Vi vil rigtig gerne sparre med personalet omkring gode ideer, nye tiltag, hvordan kan vi udvikle os etc., men som oftest får vi smidt i hovedet, at det ligger uden for vores kompetenceområde (som en info til ovenstående skal det siges, at vi netop har været igennem en meget turbulent tid i personalegruppen, der har medført omrokering af leder, souschefen fortsætter som pædagog samt 2 x personale er omplaceret. Der er nu ansat nyt personale, og vi håber derfor på et mere åbent samarbejde).

Vi føler os, som om vi kun er et festudvalg.

Vi skal oftest trække dokumenter ud af institutionen, og der er en lav grad af transparens fx ved hvilke kandidater, der vælges til samtale, hvorfor man vælger hvad til læreplaner, og hvorfor APV ser ud som den gør.

Vi i forældrebestyrelsen kommer med forslag, men de gør, hvad de plejer. Føler, at de ikke hører på os. De ser begrænsninger i stedet for muligheder :). Det har vi arbejdet længe på, halvandet år, og det er stadig svært for os at få indflydelse.

Meget lidt indflydelse, der skal kæmpes hårdt for at få en smule indflydelse.

Som jeg oplever det, har man ingen indflydelse. Det eneste konkrete, man har indflydelse på, er, om man skal have frokostordning eller ej, og det kun hvert andet år. Jeg har svært ved at se, hvorledes man opstiller principper og får børnehaven drevet efter disse, hvor skal det fremgå? Med kun indstillingsret ved ansættelse har man ej heller meget at skulle have sagt. Budget er vi ikke involveret i. Dagtilbuddet siger, det er fordi, der ikke rigtigt ligger noget hos institutionen. For mig at se er man ikke interesseret i, at forældre blander sig, og stillet lidt på spidsen har jeg svært ved at se, hvad en forældrebestyrelse skal i Aalborg kommune.

Det er helt tydeligt lederen, der sætter punkter på dagsorden – dvs. at det er ham, der beslutter, hvad og hvor meget, vi skal drøfte. Og vi forældre evner åbenbart ikke at se ud over det, lederen fortæller, altså være kritiske og undrende. Vi nikker bare, og siger "nååh" og "ja".

Andet:

Vi er selvfølgelig velkomne til at komme med input, men ledelsen og det pædagogiske personale beslutter, hvad der sker i hverdagen. Som bestyrelse har vi mulighed for at beslutte, at institutionen fx. skal arbejde med eventyr og natur i løbet af året. Men det er personalet, der bestemmer, hvordan de vil gøre det. Men institutionen kører helt fantastisk, men altså uden Forældrebestyrelsens indflydelse.

Kommentarer fra forældrebestyrelsesformænd for selvejende institutioner

Ros:

Personalet og bestyrelsen har hos os et meget tæt samarbejde, da vi ser det som nødvendigt for en institution som vores.

I det omfang, vi ønsker det, er det os, der styrer institutionen.

Jeg synes, vi som forældrebestyrelse har fornuftig indflydelse. Vi har diskuteret, om vi skulle være med til ansættelsessamtaler, men blev enige om, at det var ledelsen og personalet, der skulle have den ret. Bestyrelsen var dog meget involveret og stemte om to kandidater, da vi skulle have ny leder forrige år.

Vi har en stærk bestyrelse og en homogen forældregruppe. Vi har i øvrigt en dygtig leder, og samarbejdet mellem bestyrelsen og ledelsen er tæt, gennemsigtigt og rigtig godt. Vi overgår i øvrigt til privat institution i løbet af 2013.

Alle større beslutninger tages som udgangspunkt på bestyrelsesmøderne, hvor forældrene har flertal og dermed fuld indflydelse.

I vores institution har vi altid det sidste ord, når der træffes store beslutninger. Vi skal sige ja, før de store "ting" sættes i gang.

Vi kan tale med leder og souschefen om alt, og de er åbne for dialog og forandringer.

Vi kommunikerer godt med pædagogerne. Vores institution er præget af et højt fagligt niveau, hvor vi i bestyrelsen har besluttet at anvende de få lønkroner, vi har, primært til ansættelse af pædagoger og personer under uddannelse.

Der er altid en åben indstilling til forslag, og mange ting bliver taget op og evt. gennemført.

Ledelsen er meget lydhør over for vores forslag.

Vi bliver altid hørt og kan sagtens give vores mening til kende – Vi har en følelse af at blive lyttet meget til og taget med i overvejelser, og det, vi siger, bliver altid givet videre til det øvrige personale.

Jeg mener, at der er god mulighed for medbestemmelse, hvis vi som forældre orker at kaste os ud i det. Min opfattelse af min egen indsats er, at den kunne være bedre. Men det er også et udtryk for, at jeg synes, at institutionens ledelse fungerer, og at jeg generelt er enig i de beslutninger, der træffes.

Ris:

Ofte er det på bagkant. Dvs. at områdelederen har truffet beslutninger og udført dem, og de øvrige i forældrebestyrelsen orienteres herefter. Som regel har vi været enige i beslutningerne, men vi kan ikke nå at få indflydelse for nuværende, men kan påvirke holdningen til næste gang. Eks. 200.000 kr., som blev brugt på it-udstyr/legetøj, hvor nogle forældre måske hellere havde set, at de var blevet brugt på mere personale på tværs af de fem institutioner i årets løb.

Budgetter og driftsoverenskomsten er så stram, at der ikke er meget råderum.

Andet:

Som forældrebestyrelse i en selvejende kan vi i princippet lave alt om, men traditioner, vaner og andet gør at det sker langsomt – under hensyntagen til en balance, en form for ro, der skal være på en arbejdsplads med børn. Vi er jo ikke interesseret i at have en konflikt med personalet, derfor er der mange ting, man ikke bare kaster sig ud i at lave om, men nærmer sig langsomt.

Forældrenes indflydelse skal være på et overordnet plan. Fx at højne hygiejnen og nedbringe sygefravær er en beslutning, som bestyrelsen træffer, men hvordan det praktisk gøres i hverdagen er op til ledelsen i samarbejde med personalet.

Grundlæggende kører institutionen 'som den altid har gjort'. Vi som forældre er med til at komme med forslag til fornyelse og udvikling af de nye koncepter for aktiviteter i hverdagene og bliver ligeledes inddraget til afholdelse af større arrangementer i dagtimerne – den vej igennem har vi bl.a. indflydelse.

Kommentarer om lokale forældrenævn eller lignende

57 svarpersoner har skrevet kommentarer om kommunale forældrenævn.

Ros:

De enkelte forældrebestyrelser inddrages i den generelle udvikling af dagtilbudsområdet i form af årlige dialogmøder, høringer af forslag til budget, børnepolitik og tildelingsmodeller mv.

Der er tre distriktsbestyrelser i kommunen, som jeg oplever har reel indflydelse. Forældrerådet i den enkelte institution er primært rådgivende i forhold til den enkelte institution og har indflydelse gennem distriktsbestyrelsen.

Næstved forældrenævn. Og politikerne hører på os!

Politikerne lytter til os, og de input vi kommer med de to gange om året, vi mødes.

Ris:

Der har været et, men møderne var sjældne, kommunikationen dårlig og derfor også fremmødet.

FORÆLDREINDFLYDELSE OG FORÆLDREMEDVIRKEN I DAGINSTITUTIONER

Der holdes halvårlige "dialogmøder" for alle forældrerepræsentanter. De er dog mest orienterende og har ikke reel indflydelse.

Det har vist sig meget svært at starte et forældrenævn op uden kommunens hjælp, da der er en meget stor grad af udskiftning i bestyrelserne. Vejle Kommune har ikke vist interesse for at assistere med oprettelsen af et forældrenævn. Vi har i bestyrelserne forsøgt at starte et forældrenævn op, men det var ikke muligt at holde det kørende uden at have forvaltningen som katalysator.

Det virker ind imellem, som om vi er et organ til legitimering af den politik, som kommunen allerede har besluttet. Det har karakter af skinhøring.

For to år siden kom der et forældreinitiativ til at oprette et forældrenævn eller fællesorgan i Vejle Kommune. Dette initiativ løb ud i sandet, da fokus var for meget på organiseringen og repræsentation og for lidt på analyse og kommunikation.

Formænd for kontaktudvalgene indgår i et rådgivende team for politikere og embedsmænd. Dog er forældrerepræsentanternes oplevelse (som jeg hører den), at det fungerer mere som rygdækning end reel rådgivning.

Forvaltningen modarbejder generelt forældreinvolvering, og meget af vores tid går med at lave høringsvar og slås med forvaltningen.

Generelt er det sådan, at administrationen i Greve Kommune ikke retter sig efter de råd, forældrebestyrelserne kommer med. Dette har så medført, at forældrene gentagne gange er på barrikaderne for at stoppe de forringelser, som administrationen pålægger institutionerne.

Generelt føler jeg ikke, vi har indflydelse på kommunens beslutninger på børneområdet. Desværre. Det er flere gange sket, at kommunen har besluttet ting hen over hovedet på både forældre og personale, uden at lytte til høringsvar!

Jeg har ikke selv deltaget, men hvad jeg har fået refereret er, at det ikke er indflydelse i forhold til kommunen. Det er heller ikke det indtryk, jeg har efter selv at have været leder i dagtilbud i samme kommune.

Jeg ved, at der før klyngerne blev indført har været lokalt forældreforum i de enkelte distrikter, hvor der var god dialog med forvaltningen – jeg har ikke hørt noget om at disse er fortsat efter indførelse af klyngerne.

Kommunen beslutter suverænt, hvad de synes, er bedst – jeg tvivler på, at forældrenævnet på nogen måde inddrages.

Kommunen har et såkaldt fællesråd, der tidligere har været hensygnende, men som nu er forum for relevante diskussioner, hvor vi bliver lyttet til. Desuden har kommunen i forbindelse med både en ny dagtilbudsstruktur og en ny dagtilbudspolitik inddraget de involverede, herunder formændene, så vi har fået et meget stort ord at sige.

Man "hører", men lytter ikke.

Andet:

FORÆLDREINDFLYDELSE OG FORÆLDREMEDVIRKEN I DAGINSTITUTIONER

I Aalborg Kommune er der 16 dagtilbudsbestyrelser, som er sammenslutninger af de forskellige børnehaver og vuggestuer i Aalborg Kommune. Nu ved jeg ikke, om det er et landsdækkende fænomen, men det er i hvert fald effektivt. Der er fx i Dagtilbud Hasseris 12 institutioner, som fastsætter fælles retningslinjer og principper for institutionerne. Der tages solidariske beslutninger omkring den tilgængelige økonomi, som bliver styret med meget hård hånd. Et meget vigtigt element i hele organisationen er, at der er virkelig god sparring alle institutionerne imellem. Desuden arrangeres uddannelsesforløb med alle institutioner, så der er ens kompetente medarbejder over hele linjen.

Det forældrenævn, der har været, har virket meget tavst.

Det, jeg tænker på her, er Kontaktudvalgsmøder, hvor formanden for forældrebestyrelsen deltager. Der findes fire i Odense Kommune, og der er deltagelse fra det politiske liv.

Formandsgruppen inddrages i forhold, der er udvalgt af kommunens administration.

Har en gang hørt, at Brøndby Kommune har dette forældrenævn. Men det har aldrig været muligt at finde frem til dem, som sidder i det. Det bør jo være information, alle bestyrelser i kommunen får ved indtrædelse i bestyrelsen.

Ja, vi har flere gange samlet underskrifter og være i medierne, når der har været utilfredshed med noget, som skulle gennemføres og det har hjulpet.

Kommunen inviterer jævnligt til dialogmøder, hvor forældrebestyrelses repræsentanter inviteres, men der er ikke et egentligt nævn.

Styringen har været ringe, så det har været svært at få gang i rådet og derfor falder det lidt sammen.

Vi finder, at et uafhængigt forældrenævn i kommunen kunne være en god ide. Man ville kunne bruge et sådan nævn til sparring, samt fastslå forældrebestyrelsens kompetencer, da disse tolkes forskelligt af både institutionen (som er ansat kommunen), kommunen og forældrebestyrelsen. Lovgivningen tolkes til tider direkte modsatrettet af parterne; hertil kommer, at kommunen har vedtaget egne regler, som er i direkte modstriden med lovgivningen. Som bestyrelsesmedlem er man således nødsaget til at være fuldstændig opdateret på den gældende lovgivning, og selv i disse situationer mangler der et uvildig nævn til at behandle specifikke uenigheder/lovfortolkninger.

Bilag 2. Kommentarer om kvalitet

125 svarpersoner har benyttet muligheden for at komme med uddybende kommentarer om, hvordan de oplever kvaliteten i daginstitutionen. I det følgende er udvalgt 87 karakteristiske kommentarer. Kommentarerne er ordnet dels efter type af forældrerepræsentation, dels i grupperne ros – ris – andet.

Kommentarer fra formænd for forældrebestyrelser for områdeinstitutioner:

Ros:

Der er stor respekt for det professionelle arbejde, der ydes i den enkelte institution.

Jeg synes, man arbejder konstruktivt med kvaliteten i daginstitutionen, og der er sket en god udvikling igennem de sidste to år.

Ris:

Begge institutioner er ÆLD-gamle og er på vej til at blive flyttet til nye lokaler. Det bevirker, at de fysiske rammer er af virkelig dårlig kvalitet – men personalet, pædagogikken, ja, alt, der får dagligdagen til at køre, er i orden.

Børnehusene i min kommune (Frederikssund) har over en bred kam dårlige udendørs faciliteter, som kun i ringe grad stimulerer børnenes leg og motoriske udvikling. Kommunen har desværre heller ingen plan for at rette op på dette. Der er desuden blevet skåret væsentligt i åbningstider og dagtilbuddets sammensætning (fx er madordning for vuggestuebørn blevet sparet væk). Allerværst er det dog, at personaletimerne er blevet beskåret så ekstremt, som de er.

Der bliver ofte aflyst grupper, ture og andre aktiviteter pga. manglende personaleressourcer pga. sygdom, kurser mm. De manglende personaleressourcer betyder manglende ro, og især i ydertimerne er der meget kaos. Derfor bliver det svært at vurdere, om læreplaner bliver opfyldt. Personalet virker overbebyrdet.

Der er desværre for lidt personale, det mærkes, når man afleverer sit barn før kl. 9.00 eller henter barnet efter kl. 16. Hvis barnet vågner (under middagsluren) senere end normalt og først får madpakke omkring kl. 16, og de øvrige børn på det tidspunkt er ude at lege, så bliver barnet nødt til at spise madpakken udenfor, fordi der ikke er nok personale til, at en voksen kan være indenfor, mens barnet spiser madpakke. Så enten skal alle børnene være ude eller inde efter kl. 16.00.

Der er skandaløst få pædagoger/medhjælpere (12 deltidsansatte til ca. 85 børn – og der kommer flere børn før sommerferien), men de gør det godt i forhold til de få voksne, de er, og forældrene mærker sjældent, der er mangel på ressourcer.

Der er sparet så meget på normeringen i de danske daginstitutioner, at der snarere er tale om opbevaring fremfor et pædagogisk pasningstilbud. Pædagogerne knokler og yder en flot indsats. Men grænsen er nået for besparelserne.

Der mangler generelt en forklaring på koblingen mellem de pædagogiske læreplaner og så praksis. Den er der sikkert, men det bliver ikke formidlet godt nok til forældrene. Vedr. plads, så er der en udbredt mangel på depotplads, hvilket betyder, at paller med wc-papir mv. står på fællesarealerne. Ligeledes er fællesarealerne nærmest tilfældigt planlagt, og arkitekten burde skydes! Der har været episoder, hvor de ansatte gik i en meget defensiv position, når det gjaldt ens børns rammer, søvn/ikke-søvn. Det var så grelt,

at man som forældre måtte true med at inddrage ledelsen, blot for at få de ansatte til at prøve det, man ønskede i en periode (ingen middagslur til et barn på næsten 3 år).

For få hænder til vores børn. Og alverdens andre besparelser, der går ud over deres dagligdag (forkortede åbningstider, ikke råd til nyt legetøj mm.).

Jeg er af den overbevisning, at der bliver sparet alt for meget i dagtilbuddene, som det også er tilfældet for skolerne. Hvis man vil have børn, der trives, og børn, der lærer, skal man ikke spare, men derimod putte penge i projektet.

Jeg ser en klar forringelse af 'god og varm atmosfære' samt 'personlig modtagelse om morgenen' (plus at der er flere aflyste arrangementer) gennem de nu knap seks år, jeg har haft børn i institution. Jeg ser en direkte sammenhæng med gentagne besparelser på personaleressourcer.

På få år er det gået meget tilbage med tilbud til børnene. Tidligere var der svømning, ture hver uge og en del ture ud af huset. Nu er de meget sjældent på tur som følge af de sparsomme personaleressourcer.

Andet:

Der er altid behov for flere hænder, uanset hvor meget løft, fagligheden får; større faglighed skal ikke være synonym med besparelse af personaleantal.

Kvalitet er et vidt begreb. Men kvaliteten er høj i forhold til de rammer og den økonomi, der er til stede. Det er stærkt tiltrængt med andre lokaler (pladsmangel inde som ude, ingen hygge kroge (bortset fra i vuggestuen). Støjniveau er ekstremt højt. Der kæmpes/arbejdes med en del "tungere" børn på en god måde, men personalet ville have godt af, at kommunen værdsatte deres arbejde på en mere synlig måde.

Som bestyrelsesformand er jeg gentagne gange blevet forsøgt begrænset i min kommunikation direkte med personalet – da de eftersigende ikke kan skelne imellem min rolle som forældre og så min rolle som bestyrelsesformand.

Vi har en fantastisk personalegruppe, som formår at levere en et pasningstilbud med meget høj faglig kvalitet. Men med alle de nye krav om inklusion er der behov for midler til efteruddannelse og flere personaleressourcer til at dække behovene.

Kommentarer fra formænd for lokale forældreråd i lokalinstitutioner under områdeinstitutioner:

Ros:

Der er høj kvalitet i vores hus hos både personale og ledelse.

Det er et godt og kærligt personale, der er i vores institution. Det er mit indtryk, at alle børn er rigtig glade for de voksne og holder meget af dem. De er trygge og i gode rammer. Det er mit indtryk, at forældrene ligeledes er glade for personalet.

Jeg synes, at der altid er en god atmosfære og masser af aktiviteter både ude og inde. Vi har store og rummelige lokaler, der giver plads til masser af varierende aktiviteter, og det synes jeg, at personale er gode til at udnytte.

Mit barn går i en super dejlig børnehave med respekt for det enkelte barn og dens behov. Der har været enkelte aktiviteter, der har været aflyst, men det var pga. af vejret.

Vi er så glade for vores institution. Det er en lille, deltidsåben institution.

Vores børnehave er en lille, men tryk børnehave, hvor personalet ser alle børnene! Vi kunne ikke ønske os et bedre personale til at varetage vores børn! De er med til at give dem de færdigheder, der skal til for at komme videre i livet på den bedste måde. Der er et godt samarbejde imellem personale og forældre.

Ris:

Der mangler uddannet personale!!!

Det er svært at svare på spørgsmålene. I mit børnehus, hvor jeg afleverer børn hver dag, mødes jeg med respekt, og de kæmper en kamp med de meget knappe ressourcer. Fra institutionsledelsens side møder jeg ikke samme respekt; jeg får taler om kvalitet, men kan ikke se, hvordan det enkelte hus skal kunne honorere det, når ressourcerne er så små og man fra institutionsledelsens side flytter fantastisk personale for – set som udenforstående – at tækkes andre huse i institutionen.

Hvis der var flere hænder, var der mulighed for fordybelse og ture med børnene.

Medarbejderne er tydeligt underkuet af klyngelederen og til dels den pædagogiske leder i diskussionen om forestående strukturændringer og tør ikke rigtig diskutere emnet.

Jeg ser manglende personaleressourcer som det helt store problem! Det er utroligt, at der ikke er flere sygdommeldinger, når man ser alle de børn, de skal relatere til. Ind imellem bliver børnene også objekter fremfor subjekter i en travlt hverdag. Det er mit indtryk, at personalet forsøger at møde det enkelte barn hver dag, men tiden er begrænset.

Jeg synes i den grad, at jeg kan mærke nedgangen i personaletimer, men jeg synes institutionen gør, hvad de kan for at få det bedste ud af situationen.

Normeringen i institutionen (børnehave) er for høj. For mange børn pr. medarbejder.

Personalet gør deres absolut bedste med de ressourcer, som de har. Det er ikke ensbetydende med, at det er godt nok, og det er utilfredsstillende for både personale, børn og forældre. Det er virkelig svært at forestille sig, at de vil kunne arbejde med mindre ressourcer, som der er lagt op til i de nye besparelse på børneområdet.

Pædagogerne er ikke gode til at informere om situationen på stuen fra dag til dag; vikarer præsenterer sig ikke; mange stuer oplever utrolig stor udskiftning af personale; pædagogerne er utroligt dårlige til at komme på tur, lave alternative ting med børnene, i vinterhalvåret er de ude én gang om ugen, de pædagogiske principper er uklare, selvom der er nogle læringsprincipper, som stuerne følger. Det er bare de samme aktiviteter hver uge, året rundt, og forældre forklares ikke, hvad fordelene ved disse er – eller hvordan børnene tager imod disse aktiviteter.

Vedrørende personaleressourcer – alt for meget af vores pædagogiske leders tid går med at få timetal, afspadsering og lønningsbudgettet til at gå op. Kort sagt er det økonomiske pres så stort, at det pædagogiske arbejde forringes!!! Og det er vores børn og dermed hele vores samfund, der kommer til at betale prisen i det lange løb. Jeg har direkte ondt af vores pædagogiske leder, over at hun konstant skal sidde i den ubehagelige situation, at hun må tage tid fra arbejdet med børnene for derved at kunne imødekomme krav fra højere sted om, at der skal spares!!!

I dag er der desværre kun tid til råpasning af børn. Der tabes alt for mange børn på gulvet, når der ikke er hænder nok! Personalet gør, hvad de kan for børnene. Det er bestemt kompetent personale, men nedprioriteringen af hænder og økonomi gør arbejdet meget presset og indsnævrer mulighederne for aktiviteter.

Andet:

Det er en skovbørnehave, så der er ikke meget indendørs plads, men da den næsten aldrig bliver brugt, synes jeg, den er tilstrækkelig.

Det er ifølge de fleste forældre en gåde, hvordan medarbejderne kan opretholde den høje kvalitet og det enorme engagement på trods af besparelser mange år i træk. Vi frygter lidt, at citronen på et tidspunkt presses for hårdt!

Det sker ofte, at der ikke er ledigt personale til at tage imod mit barn, når jeg afleverer. Men jeg får gerne et nik, så jeg ved, de har set os.

Det virker som om, der ofte mangler midler til at bruge vikarer i forbindelse med sygdom, kursus, ferie, etc. I stedet må børnene – og det øvrige personale – bare rykke sammen og klare sig med det personale, der er.

Jeg er formand i en børnehave normeret til 60 børn, hvor der er 85 børn (dvs >90 inden sommer). Personalet gør det super med de givne rammer, men logisk nok er det på ingen måde optimalt for børnene. Jeg er glad for, mine børn snart skal i skole (mere plads), men arbejder stadig i et lokalråd, hvis eneste formål er at få en større børnehave.

Oplever indimellem dage, hvor der mangler ressourcer. Men oplever generelt en institution med mange pædagoger i forhold til medhjælpere, med ok ressourcer og stort overskud.

Ressourcerne kunne udnyttes bedre, hvis lederen formåede at indbyde til mere kreativ tænkning. For mange ideer bliver skudt i sænk med undskyldning om ressourcemangel. Også initiativer, som ikke kræver flere ressourcer, men en mindre omfordeling den pågældende dag.

Vi har lige gennemgået en strukturændring, som forældrerådet har været meget ked af, så hvor jeg før ville have kunnet svare positivt på de fleste spørgsmål, er jeg nu mere negativ eller uvidende.

Vi har stor tillid til pædagogernes arbejde og er yderst tilfredse. Der er ikke behov for, at pædagogerne inddrager forældrene mere i deres arbejde. Tiden bruges på kerneydelsen: Børnene.

Vores institution har afgjort ikke nok udendørs plads. Men heldigvis er der også opmærksomhed på det problem, så jeg håber, at der bliver fundet penge i budgettet til at udvide de udendørs arealer.

Kommentarer fra formænd for forældrebestyrelser i kommunale institutioner, der ikke er med i en områdeinstitution:

Ros:

Alt i alt er vi meget tilfredse med vores børnehave, som er en lille, intim børnehave. Der er ikke så meget plads indendørs, men dette er hovedårsagen til, at børnene kommer ud i ALT slags vejr, bortset selvfølgelig fra ekstreme vejrfænomener. Og ALT hvad der kan laves indendørs, laves også udendørs, hvilket giver glade og udfordrede børn. Børnehaven er god til at arbejde med den plads og de materialer, der er til rådighed.

Generelt en rigtig godt fungerende institution med et super personale – mange med høj anciennitet og gode kompetencer.

.... har et fantastisk og engageret personale, der virkelig gør en imponerende indsats for vores børn! Både som forældre og børn føler man sig hørt og set. Men generelt presses der for mange børn ind på for få kvadratmeter og med for få hænder. Særligt vintertid kan dette være en stor udfordring.

Vi har et meget engageret personale, som altid virker glade og venlige. Det smitter af på børnene og forældrene og giver en dejlig atmosfære at færdes i. Den tillid, det skaber, er også med til at gøre, at alle tør tale "lige ud af posen", hvis der er udfordringer, der skal løses.

Ris:

ALT for mange børn på meget få kvadratmeter! Det er helt urimeligt. Det giver et dårligt miljø for børn og personale. Brøndby Kommune køre med en vippeordning – som kan være meget svær at forstå også for kommunen selv. Vores leder bruger meget tid på at få denne vippe til at gå op. Det betyder i bund og grund, at når der sker et ryk af børnehavebørn pr. 1. maj som starter i SFO, så går der noget tid, fx et par måneder, før institution er oppe på fuld normering igen (det tager jo tid at køre vuggestuebørn ind). Det skal så indhentes senere på året. Altså kører man et par måneder under normering og så overnormeret i andre. Min datter og hendes kammerater har i to år været ramt af dette og været på to stuer med overnormering. Det giver et rigtig dårligt miljø for børnene at være i, og personalet bliver trætte og virker stresset og uden engagement. Dette er IKKE lederens skyld – men måden, kommunen gør året op på. Det har intet med virkeligheden at gøre og bør laves om med det samme!

Der er desværre meget fravær, som medvirker til, at planlagte aktiviteter (som fx. trivselssamtale) bliver udskudt. Og fraværet betyder desværre også, at pædagoger bliver sendt fra stue til stue, hvilket tit giver et knæk i den stabilitet, man håber på fra en institution. Men ledelsen gør sit bedste for at forbedre situationen og uddeler nu arbejdsmoral-diplomer til pædagoger, der gennem deres gode eksempel får nedsat fraværet.

Det er svært at finde gode og passionerede pædagoger.

Der er i løbet af de ni år, jeg har haft børn i institutionen, blevet en himmelråbende mangel på pædagogisk uddannet personale pga. økonomiske nedskæringer år efter år. Dette lægger en tydelig belastning på det tilbageværende personale, som forsøger at leve op til forældrenes og deres egne krav om høj kvalitet i det pædagogiske arbejde.

Der er ikke tilstrækkeligt med personale. Det er der næppe nogen steder, men der er en del sygdom, og det kan mærkes.

Der er tale om en daginstitution der ikke gør mere, end hvad man som minimum forventer. Man har som udgangspunkt intet personligt forhold til personalet, og hvis man har ønsker til barnets hverdag (som fx en periode, hvor der smøres med fedtcreme grundet vinterkinder), så er dette svært at overtale personalet til, med begrundelse af tidsmangel.

Der mangler personlig modtagelse om morgenen. Det kan tyde på ressourcemangel. Generelt er antal børn pr. pædagog/medhjælper for højt.

Ikke altid, at personalet er åben for feedback.

FORÆLDREINDFLYDELSE OG FORÆLDREMEDVIRKEN I DAGINSTITUTIONER

Jeg synes, det er svært at være positiv, for ressourcerne er ALT for små, og dagtilbudsområdet er lavt prioriteret i vores kommune. Personalet kæmper en daglig kamp for at få tingene til at hænge sammen, men det kan ikke blive ved!

Jeg synes, at der er for lidt personale, især når der er børn, som kræver voksne omkring sig hele tiden. Det er ikke godt for de andre, når der er for få voksne i forvejen. Jeg synes, at det er svært at forsvare ordet kvalitet, når der er minimum af voksne på grund af økonomi. Så kan man ikke sige, at kvaliteten er i top. Kvaliteten kunne højnes ved mere faguddannet personale. Jeg oplever, det kan være svært for forældre og børn, at man møder flere og flere job med løntilskud mm. Det kan være svært for børnene at forholde sig til nye voksne hele tiden, og de ved aldrig, om denne voksne også er der om en måned.

Man er presset og arbejder i en situation, hvor der sjældent er plads til spontanitet og fordybelse. Der mangler råderum til personalefornyelse (låst af indviklede regler og manglende mulighed for langsigtede økonomiske løsninger).

Med den nuværende normering er der ikke mulighed for at lave målrettede aktiviteter med børnene, dvs. fx ture med en pædagog til fire-fem børn. Der er heller ikke mulighed for at holde tilstrækkeligt opsyn, når børnene leger udenfor i institutionen, når institutionen som vores har store udendørsarealer. Dernæst gør normeringen, at pædagogerne er nødt til at lave kollektive aktiviteter uden respekt for de børn, fx de særligt sensitive, som hellere vil lave aktiviteter i mindre grupper under rolige omstændigheder.

Personalet gør alt, hvad de kan, for at få ressourcerne til at strække mest muligt, men de er ind i mellem meget pressede, da der har været perioder uden ret mange penge til vikardækning ved sygdom. Dette betyder ligeledes, at der ikke har været økonomi til sociale arrangementer 'ud af huset', og at personalet ikke har haft mulighed for at lave andre relevante projekter med forskellige aldersgrupper i institutionen. Til trods for langtidssygemeldinger i personalegruppen og besparelser fra kommunal hånd, har personalet formået at skabe en god og tryk stemning i institutionen, hvor børnene altid kan få et knus og et smil, når der er brug for det.

Pga. besparelser er der ikke nok personale til at kunne vinke med børnene om morgenen, det er under alt kritik og kan give en utryk morgen/dag for børnene.

...vi har fået for mange børn med særlige behov. Man kan tydeligt mærke på personalet, at dette er hårdt for dem, og det går ud over de "normale" børn i det daglige.

Vores institution bærer desværre pt. præg af uro i personalegruppen, og sådan har det været det seneste års tid. Dette har desværre indflydelse på, hvordan den opleves udefra.

Andet:

Der er megen sygdom blandt personalet, hvorfor det reelt er svært at vurdere, hvorvidt de normerede ressourcer er tilstrækkelige. Rammerne kunne være bedre, men vi lever ikke i et samfund uden grænser for ressourcerne, så sådan må det være (skatten kan ikke sættes højere op). Hovedparten af personalet gør det rigtigt godt. Der er dog en kerne af ældre medarbejdere, der synes at hænge fast i gamle dogmer, således at de yngre kræfter ikke får indflydelse. Ledelsen af institutionen synes ikke at være villig til, have modet til eller have evnen for at tage et opgør med de gamle dogmer og skabe ledelsesmæssigt rum til, at de nye kræfter kan komme til og afprøve nye ideer og principper. På samme måde synes der ikke at være ledelsesmæssig vilje til at se forældrerepræsentanterne som en ressource og en værdifuld medspiller. Det er ærgerligt. Vi er jo ikke valgt for at genere nogen. Vi er valgt, fordi vi har et engagement og en vilje til at bidrage konstruktivt til at skabe rammerne for en endnu bedre institution til glæde for børnene, personalet, forældrene, ledelsen og kommunen!

Er det et kvalitetsmål, at der er roligt, når børnene hentes? Generelt finder jeg, at en del af ovenstående kvalitetsparametre er et udtryk for en "ladet indstilling", der ikke bør skinne igennem i en rundspørge som denne.

Jeg synes, personalet gør en fantastisk indsats for at skabe en god og varierende hverdag med de meget begrænsede ressourcer, der er til rådighed. Det er dog desværre mit indtryk, at personalets stressniveau er stigende pga. frustrationer over ikke at kunne give et bedre tilbud til børnene, hvor der er bedre tid til at møde det enkelte barn og yde en ekstra indsats over for de børn, der har særlige behov, men som skal inkluderes med de øvrige børn.

Kort sagt gør personalet det bedste med de midler, de har! Der er stor fokus på den gode tone, og børnene bliver mødt med professionalisme og kærlighed. Men stedet er gammelt og slidt, og der er alt for få hænder til at komme på tur, for få midler til at vedligeholde udendørsarealer. Der er ingen mælk, ingen eftermiddagsboller eller andre småting, som kunne gøre det hele meget mere hyggeligt.

Personalet løber stærkt, jeg har stor respekt for deres arbejde og for, at de ikke er løbet fra faget for længst.

Sidste år under den gamle forældrebestyrelse oplevede man en høj utilfredshed omkring kvaliteten, bl.a. blev alle ikke hilst velkommen om morgenen med kontakt til en pædagog, og der var generel en dårlig stemning i personalegruppen. Vi har arbejdet hårdt for dette, og vores senest interne tilfredshedsmåling viser, at alle oplever en god daglig kontakt til en pædagog både morgen og eftermiddag, samt et godt indblik i, hvad barnet har lavet i løbet af dagen. Samtidig er tilfredsheden i personalegruppen blevet styrket markant.

Kommentarer fra forældrerepræsentanter i selvejende institutioner

Ros:

Som en lille børnehave (max. 20 børn i fire-femårsalderen) er det let at have en god og konstruktiv dialog med personalet på daglig basis. Derfor er det let at få ændret kvalitetsmæssige tiltag. Forstået på den måde, at er det noget, der giver mening, gør vi det bare.

Super kvalitet i det pædagogiske arbejde.

Ris:

Der er de seneste år blevet lavet rigtig mange besparelser på området, og dette har direkte indvirkning på kvaliteten, da der ikke længere er ressourcer til de "gode og sjove" aktiviteter både i og uden for institutionen. Besparelserne berører ikke kun børnene i institutionen, men også forældrene, idet åbningstiderne også rammes af besparelserne i form af færre åbningstimer.

Der er ikke nok personale til børnene. Normeringen er alarmerende, og det går ud over kvaliteten. Mange aktiviteter, som værksted, kan ikke længere udføres, da der ikke er personale til det. Der er sjældent ture, og man er nødt til at samle større grupper af børn ved hver aktivitet. Det bekymrer os forældre, at der ikke er flere voksne til så mange børn. Københavns Kommune skulle flytte fokus til kvaliteten af institutionerne.

Normeringen er for lav! Der er skåret for meget. Det går ud over børnene. Der er for lidt tid til det enkelte barn og til daglige aktiviteter. Vi har et godt personale, men de skal bruge for meget tid til at få enderne til at hænge sammen.

Ressourcerne er gennem flere år blevet forringet. Det er desværre et område, man nemt kan spare på.

Synes helt klart, at ressourcer burde prioriteres højere. Og så synes jeg, det er et meget lavt budget til aktiviteter og materialer og stort set ingen penge til vedligeholdelse af hus og legeplads. Der er ingen muligheder for at kunne spare op og hensætte til større investeringer.

Andet:

Den med om børn er uden for legen: Selvfølgelig ses det. Sådan er det jo. Men hvis der menes, om der ses enkelte børn, der KONSEKVENT er uden for legen er svaret nej.

Personalet yder stor indsats, dog ville det være rart med flere midler.

Svarene er givet ud fra de "personalekroner", vi har til rådighed. Alt kunne selvfølgelig være bedre, specielt effektiv indsats i forhold til børn med særlige behov. Det vurderer jeg, der IKKE er penge til, hvis man har sådanne børn i institutionen. Det dræner også personale og øvrige børn for energi, lyst til at være en enhed, hvis der er problemer i forhold til de børn som har specielle behov. = Jeg mener at den sociale inklusion er gået ALT FOR VIDT, til skade for alle andre børn, som skal videre til skole mm.

Vi har en super børnehave, men kan godt mærke, at sparekniven har gjort et ordenligt indhug, da vi har måtte fyre flere pædagoger i de seneste år.

Vi ønsker jo alle flere ressourcer til vores børn, men må sige, at personalet gør en super indsats inden for de angivne rammer og de muligheder, de har.

Krav til børneinstitutioner er utidssvarende. Minimumsarealer ude såvel som inde er alt for små til at kunne give acceptable tilbud. Det bør ændres, da det er udgangspunktet ved ændringer og nybygninger.